

Landbolove 1891.

Der er jævnlig rettet Opfordring til Tidsskriftet om aarlig at meddele Hovedpunkterne i de nye Love, der vedrøre Landbruget, og da den i en Række af Aar tildels standsede Lovgivningsvirksomhed atter synes at være kommen i Gang med Aaret 1891, ville vi fremtidig i hvert Aars 1ste Hefte optage en kort Oversigt over de i det forløbne Aar udkomne Love, kgl. Resolutioner og ministerielle Bekjendtgjørelser, som kunne være af særlig Interesse for Landmændene med Hensyn til deres Bedrift. Redaktør H. Wulff ved det kgl. Landhusholdningsselskabs Kontor har paataget sig at udarbejde det nødvendige Sammendrag i saa Henseende.

---

1. Fæstevirksomheden.

Der har i mange Aar fra de forskjelligste Sider været fremsat stærke og velbegrundede Klager over den Maade, hvorpaa Fæstevæsenet her i Landet var ordnet. Vel har der i lange Tider været autoriserede Fæstemænd, men ved Siden af disse havde en saa frodig privat Industri udfoldet sig, at man efterhaanden var kommet ind i forviklede og omgaaende Forhold paa dette Omraade til Skade og Fordyrelse saavel for Husbond, som for Tyende.

Paa dette Forhold er det, at Loven af 1ste April 1891 om Fæstevirksomhedens Ordning har søgt at raade Bod. Hovedbestemmelsen i denne Lov indeholdes i § 1, der lyder saaledes:

»Det skal herefter være forbudt uden Bevilling for Betaling — hvad enten denne udredes direkte eller indirekte — at tilbyde eller yde sin Mellekomst, være sig ved blot Anvisning eller paa anden Maade, til Afslutning af Tyendekontrakter, gjældende for Indlandet eller Udlandet eller til at anbringe eller antage Arbejdere til Arbejde i Udlandet. Bevilling kan meddeles saavel Kvinder som Mænd. Kun Personer, hvem en saadan Bevilling er meddelt, have Ret til at betegne sig som Fæstemænd og deres Forretningslokaler som Fæstekontorer.«

Af Lovens øvrige Bestemmelser kan fremhæves:

Fæsteforretningernes Antal bestemmes i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne af Kommunalbestyrelsen, paa Landet af Amsraadet. I Landkommuner skal det stedlige Sogneraad forinden Bevillinger meddeles have udtalt sig for Oprettelsen af en Fæstevirksomhed paa Stedet.

Loven indeholder iøvrigt en Række Bestemmelser om Bevillingernes Erhvervelse og strenge Straffebestemmelser for Overtrædelse af de fastslaaede Regler. Sager angaaende Overtrædelse af Loven behandles som offentlige Politisager.

Til Bevillingerne er knyttet et billigt Taxtreglement, der ikke maa overskrides.

---

2. Margarine-loven.

Den overordentlig stærke Udvikling, Margarinefabrikationen og Margarineforbruget, har taget i de senere Aar her i Landet, har for at forhindre Bedragerier ligeoverfor Forbrugerne og for at beskytte vort Smør mod faretruende Forfalsk-

ninger ved Salg til Udlandet, nødvendiggjort en Række Betryggelsesforanstaltninger, der ere strengere end dem, vi sædvanligvis kjende herhjemme paa andre Omraader. Loven af 1ste April 1891 om »Fabrikation og Forhandling af Margarine m. m.« angive de nærmere Regler i denne Henseende.

Ved »Margarine« forstaaes smørlignende Fabrikater af hvilkensomhelst Oprindelse, Blanding og Sammensætning, naar deri indgaaer noget Fedtstof, der ikke er fremstillet af Mælk. Ved »Margarineost« forstaaes ethvert Ostefabrikat — saavel det færdige Produkt som Ostemasse —, hvori indgaaer noget Fedtstof, der ikke er fremstillet af Mælk.

Om »Margarine« bestemmes da:

1. Enhver, der vil tilvirke Margarine til Salg, er pligtig at gjøre Anmeldelse til vedkommende Politimester.
2. Anmeldelsen offentliggjøres for Anmelderens Regning i »Berlingske Tidende« og i de mest udbredte Lokalblade.
3. Fabrikanten er pligtig at føre Bog over Tilvirkningen og Forhandlingen.
4. Det færdige Produkt anbringes i Beholdere, der have en fra sædvanlige Smørfoustager væsentlig forskjellig Form og ere mærkede med Ordet »Margarine«.
5. Margarine maa ikke tilvirkes under noget andet Navn.
6. Forhandlere ere pligtige til at holde Varen anbragt i fornævnte Margarinebeholdere.
7. Mindre Kvantiteter, der fremsættes som Vareprøver eller til Detailsalg, maa være opbevarede i særlige Beholdere, der paa en iønefaldende Maade ere mærkede »Margarine«.
8. Afleveres Varen til Kjøberen i andre Beholdere eller medbringer Kjøberen selv en Beholder, maa Emballagen være mærket og indrettet efter Indenrigsministeriets Forskrift, eller der skal lægges et foreskrevet Papir med Ordet »Margarine« ovenpaa Varen, før den udleveres Kjøberen.
9. Udsalgslokalet maa have et iønefaldende Skilt om at: »Her sælges Margarine«.
10. Handel med Margarine paa Torv eller fra Skib er forbudt.
11. Forsendelse af Margarine maa kun finde Sted i Margarinebeholdere.

12. Det er forbudt at fabrikere, indføre, udføre, transitere eller sælge Margarine, hvis Indhold af Smørfedt overstiger 50 pCt.
13. Paa Margarinebeholdere og paa Emballage skal anføres Fabrikantens Navn og Procentindholdet af Smørfedt.
14. Den stærkeste gule Farveblanding, der maa anvendes, er No. 9 i den af Indenrigsministeriet vedtagne Farvetavle.
15. Al Indførsel her i Landet af Margarine skal ske i de vedtagne Margarinebeholdere.
16. Indenrigsministeren kan forbyde al Udførsel og Transitering af Margarine her fra Landet.

Oleomargarin:

1. Oleomargarin maa kun indføres, udføres, forhandles og forsendes i særlige Beholdere, der ere forskellige baade fra Smørfoustager og Margarinebeholdere, og disse skulle være mærkede med Ordet »Oleomargarine«.
2. Over Fabrikation, Udførsel, Indførsel og Forhandling skal der gjøres Anmeldelse til Politiet og føres en særlig vedtagen Bog.

Margarineost:

1. Margarineost maa være tydeligt mærkede med dette Ord, naar de udføres, transiteres, indføres, forhandles eller forsendes, og selv afskaarne Stykker maa, før de udleveres nogen Kjøber eller fremlægges til Salg, være mærkede paa samme Maade.
2. Indenrigsministeren kan forbyde al Udførsel og Transitering af Margarineost her fra Landet.

I de Lokaler, hvor der tilvirkes Smør til Salg, nedpækkes sammenkjøbt Smør eller samles Smør til Udførsel, maa der ikke forefindes Margarine eller Oleomargarine.

Den, der tilvirker Smør til Salg maa ikke noget Sted paa den Ejendom, hvor Tilberedningen foregaaer, fabrikere Margarine eller i sine Lokaler der lade saadan Virksomhed foregaa.

Til at føre Kontrol med Loven ansættes 3 Tilsynsførende, 1 for Kjøbenhavn og Omegn og 2 for det øvrige Land.

Loven indeholder strenge Straffebestemmelser for Overtrædelse af dens Bestemmelser og offentlig Paatale finder Sted.

Til denne Lov, har Indenrigsministeriet ved Bekjendtgørelse af 22de April 1891 knyttet nærmere Bestemmelser om Margarinebeholderes Form og Mærkning.

3. Tvangsauktioner.

De tidligere Bestemmelser om Tvangsauktioner, særlig for faste Ejendommens Vedkommende, krævede megen Tids-spilde, megen Ulejlighed og uforholdsmæssige Omkostninger.

Loven af 9de April 1891 om Tvangsauktioner m. m. raader i væsentlige Henseender Bod paa disse Ulemper.

For Tvangsauktioner over Løsøre have følgende Bestemmelser almindelig Interesse:

1. Auktionen bekjendtgjøres mindst 2 Gange i et eller flere af de stedlige Blade.
2. Konditionerne maa indeholde Bestemmelse om, at vederhæftige Kjøbere faa den paa Egnen ved frivillige Auktioner sædvanlige Kredit.
3. I Inkassationsalair maa som Regel kun beregnes 4 pCt. af de Beløb, hvorpaa der gives Kredit, og 2 pCt. af dem, der betales kontant.

For Tvangsauktioner over faste Ejendomme er Hovedforandringen den, at de mange Auktioner, tidligere mindst 3 og ofte 4 og 5, nu bortfalde, saa at der som Regel kun bliver 1 højst 2 Auktioner, ligesom Udgifterne i høj Grad ere formindskede.

Iøvrigt kan her bemærkes følgende:

1. De i Auktionen interesserede Parter faa som Regel særlig Underretning om Auktioners Afholdelse og faa Indflydelse paa Konditionernes Affattelse.

2. Der gives Henstand — eventuelt mod Sikkerhedsstilling — med Tilvejebringelsen af den Del af Kjøbesummen, der skal udbetales, af idetmindste 3 Maaneder for den ene Trediedels Vedkommende og til den 3 Maaneder derefter paafølgende Juni eller Decbr. Termin for Restens Vedkommende.
3. Særskilt Vurdering af Ejendommer til Auktionsefterretning finder som Regel ikke Sted.
4. Auktionsrekvirentens juridiske Konsulent maa ikke forlange af Kjøbereren mere end ialt $\frac{1}{2}$ pCt. af Kjøbesummen, naar denne overstiger 10,000 Kr., og ellers kun fra 20 Kr. til 50 Kr., foruden Rejseomkostningerne.
5. Statskassen er ansvarlig for de Erstatninger, Auktionsforvaltere eller Fogder maatte blive idømte, saafremt disse Embedsmænd eller deres Boer ikke kunne betale de idømte Beløb.

---

4. Fattigloven.

I mange Aar have Bestræbelserne herhjemme været rettede paa at faa vor Fattiglovgivning ændret og særlig de uendelig mange spredte Bestemmelser samlede i en enkelt Lov. Tidligere have Bestræbelserne i denne Retning været forgjæves, men ved Lov af 9de April 1891 lykkedes det om-sider.

En af Hovedfordelene ved denne Lov er, at man nu har samlet i en eneste Lov de Bestemmelser, der tidligere maatte søges paa et Par hundrede Steder, og som gjorde det til et sandt Studium at sætte sig ind i Reglerne for vor Fattiglovgivning.

Medens Lovens Grundprinciper i Hovedsagen ere de samme som tidligere, er der dog i væsentlige Retninger skabt Forhedringer i de hidtil gjældende Regler.

Saaledes gaaer der en humanere Aand gennem Loven

saavel med Hensyn til Understøttelsen af de Fattige, som med Hensyn til disses Behandling.

Korporlig Revselse maa, som Regel, ikke længere finde Sted. Hjemsendelse og Transport af Fattige skal herefter foregaa paa en for de Fattige saa lidt opsigtsvækkende og saarende Maade som muligt, og Ægtefæller maa som Regel ikke længere adskilles, naar de anbringes i Hospitaler eller Fattighuse. Omgang i Kommunen eller offentlig Licitation af Fattige er forbudt. I Fattiganstalter, hvor værdige Gamle og Svagelige eller Børn anbringes, maa kun undtagelsesvis antages Personer, som ved Uforligelighed, Dovenskab, Drikfældighed eller Uordener give et slet Exempel, og saadanne Personer maa da altid holdes afspærrede for sig.

Senest den 1ste Januar 1896 skal der i hver Amtsraads-kreds være mindst een bekvemt liggende Tvangsarbejdsanstalt af passende Størrelse til Anbringelse af dertil egnede Personer.

Eftergivelse af Fattighjælp skal finde Sted, naar der er hengaaet 5 Regnskabsaar, hvori den Paagjældende ikke har faaet Understøttelse, saafremt den Vedkommende ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling eller er under Tiltale herfor, og saafremt han ikke skjønnes at kunne tilbagebetale Hjælpen.

For Fremtiden bortfalder Fattigvæsenets Ret til at beholde Alt, hvad Personer, der have været indlagte paa Hospitaler under Fattigvæsenet maatte efterlade sig, samt til den Arv, der maatte tilfalde slige Personer, efterat de ere indlagte i Hospitalet.

Ingen Fattig kan imod sin Villie udlejes til Arbejde for Private.

De Udgifter, der uredes af det Offentlige til Opdragelse, Underhold og Forsørgelse af Blinde, Døvstumme, Idioter og Sindssyge paa Statsanstalter eller godkjendte Anstalter hetragtes ikke som Fattighjælp. Det samme gjælder for Sygehjælp, naar Vedkommende har været Medlem af en Sygekasse og modtaget den Understøttelse han kunde faa af denne, dog kun for et tilsvarende Beløb til det, Sygekassen har udredet.

---

5. Alderdomsforsørgelsesloven.

Overalt i Verden har i den sidste Menneskealder Spørgsmaalet om Alderdomsforsørgelse af værdige Gamle og Trængende staaet paa Dagsordenen, men Vanskelighederne ved at løse dette Spørgsmaal syntes i lang Tid uovervindelige.

Det Forslag, den danske Regjering for nogle Aar siden fremkom med paa dette Omraade, var det første Forsøg, der i noget Land var gjort paa at løse dette Spørgsmaal ad den praktiske Lovgivnings Vej. Forslaget blev ikke gennemført; men siden den Tid have Politikere og Statsøkonomer baade her hjemme og i Udlandet ivrigt beskæftiget sig med denne Sag, og enkelte Steder, saaledes i Tyskland, er der gennemført Love paa dette Omraade.

I Slutningen af Rigsdagssamlingen 1890—91 fremkom der ikke mindre end 3 Forslag til en Alderdomsforsørgelseslov, alle igjennem det private Initiativ, og af disse gennemførtes det, der oprindeligt var knyttet til Indenrigsministerens Fattiglovsforslag.

Den danske Alderdomsforsørgelseslov er dateret den 9de April 1891, og Hovedreglen er her den, at Enhver, der har naaet 60 Aars Alderen og er ude af Stand til at skaffe sig selv og Sine det Fornødne til Underhold eller til Kur og Pleje, under visse Betingelser kan forlange af det Offentlige det Nødvendige til Underhold, Kur eller Pleje, uden at det regnes for Fattighjælp.

Betingelserne ere:

1. Indfødsret.
2. At den Paagjældende ikke har faaet Dom for en i den offentlige Mening vanærende Handling, uden senere at have faaet Æresoprejsning.
3. At Trangen ikke er selvforskyldt ved et uordentligt eller ødselt Levnet eller ved, at den Paagjældende ved Gaver har betaget sig selv Midlerne til sit Underhold.
4. At han i de sidste 10 Aar eller ialfald ikke før sit 60de Aar har faaet Fattighjælp eller er funden skyldig i Løsgængereri eller Betleri.

Begjæringer om Alderdomsunderstøttelse udfærdiges paa dertil indrettede Schemaer, der faaes hos den paagjældende Kommune. Disse Begjæringer indleveres i udfyldt Stand til Opholdskommunen.

Besværinger fra de Fattige kunne ikke bringes for Domstolene, men afgjøres af Overøvrigheden, eventuelt af Indenrigsministeren.

Af Kommunernes Udgifter ved Alderdomsunderstøttelse tilskyder Statskassen Halvdelen, dog ikke over 2 Millioner og indtil 1895 kun 1 Mill. Kroner, idet Statskassens fulde Tilskud først træder i Kraft, samtidig med, at Ølskatten forhøjes fra 7 Kr. til 10 Kr. pr. Tønde Øl.

---

6. Snekastning.

Ifølge Lov af 9de April 1891 om Snekastning paa-ligger det enhver Kjøbstad- eller Sognekommune at sørge for Snekastningen paa de indenfor Kommunens Grænser beliggende offentlige Veje eller Gangstier.

Af Lovens særlige Bestemmelser kan fremhæves:

1. Den Sogneraadene tidligere tilkommende Ret til af Husmænd og Inderster at forlange visse Arbejdsdage præsterede til Kommunen er ophævet fra den 1ste Decbr. 1891.
2. I Sognekommunerne bliver Snekastningen at udføre ved Naturalarbejde efter nærmere bestemte Regulativer og Regler.
3. Snekastningsbyrden fordeles paa Ejerne eller Brugerne af faste Ejendomme i Forhold til Hartkorn, afgiftspligtige Bygningers Assuranceværdi og Folkehold, saaledes at 1 Tdr. Hartkorn, 3 à 5000 Kr. Assurancesum og 1 à 2 Mands Folkehold regnes lige.
4. Skovskylldshartkorn regnes halvt med Ager- og Engs Hartkorn.

5. Ønsker en Snekastningspligtig, der er berettiget til at afgjøre Forpligtelsen med Penge, at afgjøre den in natura, skal han opgive en i Arbejdskredsen bosat Mand, der kan modtage Tilsigelsen.
6. Til Ansættelse efter Hartkorn medtages kun Ejere eller Brugere af 2 Skp. Hartkorn og derover.
7. Andre Ejere eller Brugere kan der kun afkræves 1 Snekastningsdag hver Vinter, med mindre de ansættes højere efter Assurancesum og Folkehold.
8. Skolelærere medtages ikke, som Brugere af deres Skolelodder.
9. Mænd, der ere over 60 Aar eller svagelige af Helbred, og Kvinder kunne fritages for Snekastning, naar de mangle Evne til at leje for sig.
10. Udenfor Omgangen kan en Snekastningspligtig kun tilsiges imod en takstmæssig Betaling af Kommunens Kasse.
11. Post- og Jernbanefunktionærer ere fritagne for Snekastning.
12. Enhver snekastningspligtig, selvstændig Mand mellem 25 og 60 Aar er pligtig til at modtage Beskikkelse for 3 Aar som Snefoged.
13. Snefogderne kunne eventuelt faa lønnet Hjælp til Besørgelse af Tilsigelserne.
14. For Udeblivelse eller for at sende en uarbejdsdygtig Mand bødes fra 1 til 5 Kr. for hver Mand, og desuden ydes Erstatning til Kommunen for lejet Mandskab.
15. For at forlade Arbejdet i urette Tid, for grov Forsømmelse eller Drukkenskab bødes ligeledes fra 1 til 5 Kr.
16. Sagerne behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalde de Fattiges Kasse i det paagjældende Sogn.

---

7. Lov om Svinedifteritis.

De ved Lov af 14de Decbr. 1887 fastslaaede Bestemmelser om Foranstaltninger imod den saakaldte Svinedifteritis ere ved Lov af 1ste April 1891 udvidede til at gjælde til 1ste April 1892.

---

8. Helligdagsloven.

Som det vil vides var Forholdet her tidligere dette, at med Undtagelse af enkelte Højhelligdage var Søndagsarbejde og Handel tilladt før Kl. 9 Formiddag og efter Kl. 4 Eftermiddag, og selv imellem Kl. 9 og 4 kunde ikke blot enhver personlig Virksomhed, der ikke fremkaldte Støj eller Forstyrrelse, tillades, men ogsaa mangen Fabriksvirksomhed og Haandværksgjærning foruden alt Landbrugsarbejde.

Ved Loven om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage og Grundlovsdagen af 1ste April 1891 er der heri sket følgende Forandringer:

1. Forbud mod Kjøb og Salg fra Gader, offentlige Pladser eller Boutikker skal for Fremtiden omfatte hele Tiden efter Kl. 9 Morgen paa Folkekirkens Helligeage. Dog danner Søndagen før Jul og Søndagen mellem Jul og Nytaar en Undtagelse herfra, idet der paa disse to Helligdage maa handles ogsaa efter Kl. 4 Eftermiddag.
2. Barbere- og Frisørstuer maa lukkes Kl. 12 Middag.
3. Paa Fabriker eller saadanne Værksteder og Arbejdspladser, hvor Arbejdet udføres paa fabrikmæssig Maade, skal alt Arbejde ophøre paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 9 Formiddag til 12 Nat.

Fra denne Bestemmelse er Indenrigsministeriet berettiget til at tilstede almindelige og særlige Undtagelser.

Disse Bestemmelser om Fred paa Folkekirkens Helligdage gjælde ogsaa for No. 1 og 3's Vedkommende paa Grundlovsdagen, den 5te Juni, dog kun fra Kl. 12 Middag.

Ved ministeriel Bekjendtgjørelse af 28de Maj 1891 ere de almindelige Undtagelser fra Forbudet mod Arbejde i Fabrikerne paa Folkekirkens Helligdage nærmere angivne.

9. Jagtloven.

Ved Lov af 1ste April 1891 ere de ved Lov af 1ste Marts 1888 vedtagne Bestemmelser angaaende Jagten og Fred-

ningen af visse nyttige Dyr (§ 11 og 12 i Jagtloven af 1ste April 1871) forlængede til 12te Septbr. 1894.

---

10. Ølskat.

Tanken om en Ølskat har i mange Aar staaet paa Dagsordenen herhjemme, dels for at dæmme op imod det overhaandtagende Ølforbrug heri Landet, og dels fordi det stærke alkoholdige Øl maa anses for i og for sig at være et godt Skatteobjekt. Regjeringen har da ogsaa tidligere fremsat Forslag saavel om en Ølskat som om en Brændevinsskat, men Rigsdagen har ikke villet givet disse Forslag sin Tilslutning.

Ved Lov af 1ste April 1891 er der nu vedtaget en Ølskat, hvorefter der svares en Afgift af 10 Kr. — indtil 1ste Oktober 1895, dog kun 7 Kr. — pr. Td. à 144 Potter for alt her i Landet tilvirket Øl, der indeholder $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent Alkohol eller derover. Tilvirkning af Øl, der holder mere end 6 Vægtprocent Alkohol er forbudt.

Loven indeholder iøvrigt en Række nærmere Bestemmelser til Forklaring og Tydeliggjørelse af de fastslaaede Regler.

II. Toldnedsættelser.

Ved Øllovens Vedtagelse opnaaedes en Nedgang i Tolden paa enkelte af de vigtigere Nødvendighedsartikler, saaledes paa Sukkeret, hvor Nedsættelsen løber op til 6 à 7 Øre pr. Pd., paa Petroleum, der kan ansættes til 2 Øre pr. Pot.

Af kongelige Resolutioner og ministerielle Bekjendtgjørelser i 1891, der kunne have Interesse for Landbrugere kan her fremhæves:

1. Bortforpagtning af Præstegaardsjorder.

Ved ministeriel Bekjendtgjørelse af 12te Februar 1891 bestemmes, at — med Undtagelser af fjernt liggende Udlodder, der kunne bortforpagtes paa indtil 20 Aar —, maa Bortforpagtning af Præstegaardsjorder kun ske paa et Aaremaal, der svarer til et fuldstændigt Sædskifte.

Undtagelser herfra kunne kun ske ved ministeriel Resolution, medens ellers Approbationen af slige Forpagtninger tilkommer Stiftsøvrigheden, naar der foreligger en anbefalende Erklæring fra to bekjendte og dygtige Landmænd paa Egnen.

2. Umyndiges Midler.

Ved kgl. Resolution af 24de Februar 1891 bestemmes, at Ejendomme, der tjene som Pant for Umyndiges Midler, og som bestaa i Huse eller Gaarde, hvis Bygninger udgjøre deres eneste eller væsentligste Værdi, hvert 9de Aar ubetinget skulle omvurderes.

3. Desinfektion.

Ved Regulativ af 9de Marts 1891 er der givet udførlige og detaillerede Bestemmelser angaaende Desinfektion.

Det kgl. Landhusholdningsselskabs Generalforsamling

Den 17de December 1891.

Den ledende Præsident, Kammerherre Castenschiold, aabnede Generalforsamlingen med følgende Udtalelse:

Siden sidste Generalforsamling har Selskabet lidt et stort Tab ved Docent Fjords dødelige Afgang. Den Deltagelse, som hans Død vakte hele Landet over, ja endogsaa i Udlandet, vidner noksom om, at her er lidt et betydeligt Tab, især for den danske Landbostand og det kongelige danske Landhusholdningsselskab, til hvilket Docent Fjord i en Aarrække har været knyttet, først som Medlem af Bestyrelsesraadet og senere som Præsident, deltog fuldt ud i den Sorg, der havde ramt det og det danske Landbrug. Sin Virksomhed som Præsident i Selskabet omfattede Docent Fjord med stor Kjærlighed og arbejdede med stor Energi og Interesse i Selskabets Tjeneste, ligesom ogsaa hans klare Aand og praktiske Blik paa Forholdene ofte bidrog til at bortrydde Vanskeligheder, som undertiden optaarnede sig. Han havde en sjælden Gave til at forhandle, og dette i Forbindelse med en stor personlig Elskværdighed gjorde, at man bøjede sig for hans Villie. Taleren troede ikke, han sagde for meget, naar han udtalte, at det Tab, som det danske Landbrug havde lidt ved Docent Fjords Død, var uerstatteligt, idetmindste for Øjeblikket. (Samtlige Tilstedeværende tilkjendegave deres Tilslutning til denne Udtalelse ved at rejse sig).

Man gik derpaa over til de paa Dagsordenen opførte Sager.

Udfaldet af de foretagne Valg havde været:

Kammerherre Castenschiold var gjenvalgt til Præsident med 161 Stemmer, og i Stedet for afdøde Docent Fjord var Capitain J. C. la Cour valgt til Præsident med 165 Stemmer.

Til Medlemmer af Bestyrelsesraadet vare valgte:

Ved almindelig Stemmeafgivning:

Lektor, Dr. med. B. Bang og Hofjgm. J. Friis, hver med 172 St., Hofjgm. F. Friis og Docent Rostrup hver med 171 St., Inspektør Leegaard med 170 St. og Greve Ahlefeldt-Laurvig til Kjærsgaard med 93 St. De 5 førstnævnte Valg ere Gjenvalg, medens Greve Ahlefeldt-Laurvig er valgt i Stedet for Hofjgrm. Wind, som ikke ønskede Gjenvalg.

Af Landboforeningerne:

for Viborg Amt: Proprietair Lundsgaard;
 — Randers — Etatsraad Mourier-Petersen;
 — Aarhus — Gaardejer Jens Busk;
 — Svendborg — Hofjgm. H. Sehested;
 — Kjøbenhavn — Lærer Chr. Christensen, Tune;
 — Bornholm — Propr. Kirketerp.

Til Revisor var gjenvalgt Godsejer Holm med 156 St.

Til Medlem af Bestyrelsen for «Fond til Landmænds Uddannelse» var gjenvalgt Forstander A. la Cour med 156 St.

Til Medlem af Bogudvalget har Bestyrelsesraadet gjenvalgt Hofjgm. J. Friis og valgt Capt. la Cour, og til Medlemmer af Belønningsudvalget gjenvalgt Godsforvalter Tilemann og Kmd. Andersen.

Den ledende Præsident, Kammerherre Castenschield, takkede for den Tillid, der var viist ham, ved det paa ham faldne Gjenvalg, og fra Capitain la Cour, der ligesom Præsidenten, Hs. Exc. Lehns greve Danneskjold-Samsøe formedelst Sygdom var forhindret i at være tilstede, var indkommet følgende Skrivelse af 17de December 1891:

Til

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

«Jeg har idag modtaget Meddelelse om, at jeg ved Selskabets Stemmegivning igaar Aftes er valgt ind i den Plads i Præsidiet, der sidst har været beklædt af afdøde Docent Fjord.

Ved Sygdom hindret i at kunne overvære Generalforsamlingen iaften, hvor Resultatet af Stemmegivningen vil blive meddelt, tillader jeg mig skriftlig at takke Præsidiet, Bestyrelses-

raadet og Medlemmerne for den Godkjendelse, man velvillig har ydet mit Arbejde i Selskabets Tjeneste ved at give mig Plads i dets Præsidium, hvorved man tillige har gjort det muligt for mig at kunne fortsætte en Del af det Arbejde i Selskabet, som jeg ellers havde maattet opgive, da jeg ikke længer magter de stedse øgede Krav, der stilles til Sekretærvirkomheden, ikke mindst paa Grund af de mange Sager, der tilstilles Selskabet fra Ministeriet, og som væsentlig bidrage til at forøge Selskabets Arbejdsfelt saa vel som dets Indflydelse.

Jeg beder om at turde regne paa den samme Velvillie under Udøvelsen af min nye Funktion; jeg føler dybt at trænge dertil, thi jeg savner den Overlegenhed, den brede Sum af sund Sans og skarpt Judicium og den mægtig impulserende Evne, som den afdøde Hædersmand var i Besiddelse af, hvis Plads jeg skal have den ansvarsfulde Ære at indtage. Men naar jeg alligevel drister mig til at modtage det hædersfulde Valg, man har tildelt mig, da er det i Haab om fortsat Velvillie fra Medlemmernes og Autoriteternes Side, og fordi jeg har Tillid til, at, selv med de nævnte Savn, vil mit Kjendskab til Selskabets Forhold og min mangeaarige Lyst til særlig gennem Landhusholdningsselskabet at bidrage til det danske Landbrugs Fremme og Udvikling forhaabentlig kunne yde et Medarbejde, som de andre Præsidenter, Bestyrelsesraadet og Selskabet med Nytte ville kunne anvende ved deres Løsning af de økonomiske og sociale Vanskeligheder, Tiden bærer i sit Skjød, men som Danmark forbaabentlig særlig har gunstige Vilkaar til at overvinde. Det skal være min alvorlige Stræben efter bedste Evne at virke i denne Retning.»

Medlemstallet var ved Aarsberetningens Slutning, den 31. Marts 1891, 840; i Aarets Løb er der indtraadt 25 nye Medlemmer, men afgaaet ved Dødsfald og Udmeldelse 35, saa at altsaa Medlemstallet for Øjeblikket er 830.

Det forrige Aars Regnskab var revideret og befundet rigtigt, hvorefter der var givet Decharge.

Præsidenten: Som allerede tidligere bemærket, har Gartner Wendt, hvis Funktionstid som Medlem af Bestyrelsesraadet var udløbet, ikke ønsket at modtage Gjervalg. Lige saa længe, som Bestyrelsesraadet har virket i sin nuværende Skikkelse, har Gartner Wendt været Medlem af dette, og der har ofte været lagt Beslag paa hans Arbejdskraft i Selskabets Tjeneste. Bestyrelsen indstiller derfor, at Gartner Wendt optages som bestandigt Medlem af Selskabet.

Forslaget modtoges med udelt Bifald og var saaledes at anse som vedtaget.

Om Selskabets almindelige Virksomhed i det forløbne Aar forelaa der en af den hidtilværende Sekretær affattet Beretning, som Kassereren, der fungerede som Sekretær, refererede og yderligere supplerede.

Af Selskabets Aarsberetning for 1890 var der trykt 3500 Expl., af Kultur-Arbejder paa Møgelkjær ved P. Feilberg, 1200 Expl., og med Indenrigsministeriets Samtykke var der anskaffet og omsendt til Selskabets Medlemmer «Beretning om den under Indenrigsministeriet sorterende landøkonomiske Konsulentvirksomhed 1889—1890.» Under Pressen er: 4de Bind af Landboskrifter «Om Rodfrugtdyrkning» af Erhard Frederiksen.

Til Uddeling er anskaffet en Del landøkonomiske Skrifter, og blandt disse maa særlig nævnes 100 Expl. af Møller-Holst's Landbrugs-Ordbog. Til hvert af Selskabets Læresteder er der sendt et Exemplar af dette Værk med Anmodning til Husbonden om at opbevare det, men lade Lærlingen have Adgang til at benytte det. Dette Værk, som er meget kostbart, bliver nemlig ikke som de andre Bøger, der sendes til Lærestederne, Lærlingenes Ejendom, men det forbliver ved Lærestederne til Lærlingenes Brug dersteds. Denne nyttige Foranstaltning har det kun været muligt at sætte i Værk ved Forlæggerens Liberalitet, idet han i Betragtning af det Øjemed, der tilsigtes opnaaet derved, har overladt Selskabet disse Exemplarer til en meget nedsat Pris.

Landøkonomiske Læseforening har ligesom tidligere erholdt et Bidrag af 100 Kr., og Udgivelsen af «Husmandsbladet» er bleven støttet med 100 Kr. Til Selskabets Lærlinger er der uddelt 202 Bind, til Sognebiblioteker og Selskaber i Ind- og Udland 433 Bind, og til Selskabets Medlemmer 1066 Bind.

Af Foredrag har der i 1891 været afholdt 3.

Under Selskabet tjener i Øjeblikket 89 Landvæsenslærlinger paa større Gaarde, 3 Landvæsenslærlinger paa mindre Gaarde og 1 Mejeribødkerlærling, ialt 93. Dagbøgerne fra Landvæsenslærlingerne gennemgaaes og bedømmes af Selskabets Kasserer, fra Mejeribødkerlærlingerne af Konsulent B. Bøggild. Hvad Lærlingernes Antal angaaer, da er det 13 mindre iaar end ifjor, saa at der altsaa her er en Tilbagegang, men det har heller aldrig været saa vanskeligt at tilvejebringe et godt Forhold mellem Husbond og Tyende som for Øjeblikket, hvilket rimeligvis skyldes de for Tiden herskende mindre gode

Tyendeforhold. Mange af Læringerne ere meget vanskelige at have med at bestille; kommer der en lille Smule i Vejen, forlade de strax deres Tjeneste, og det vil derfor sandsynligvis blive nødvendigt at statuere et Exempel ved at anlægge Sag mod nogle af dem, en Udvej, som Selskabet imidlertid meget nødig griber til.

Til de landboindustrielle Udstillinger i Kjøbenhavn har Selskabet ligesom i de foregaaende Aar bidraget 500 Kr. Til en Rejse til Bremer-Udstillingen er der tilstaaet Ingeniør Jünger 100 Kr.

Hædersbelønninger for Landboflid er tildelt Møllebygger Anders Andersen, Gadholt Mølle i Understed Sogn, som har faaet Selskabets 3dje Sølvbæger; Smed Arent Andersen af Erslev paa Mors er tilkjendt N. F. Munck's Ærespræmie, og Tømrer Jens Jørgensen af Viverup, Dalby Sogn, nævnes med Hæder i Aarsberetningen.

Af de nordlige Bilande have Færøerne i det forløbne Aar erholdt Renterne af det Hansenske Legat.

Om den agrikulturkemiske Virksomhed afgaves følgende Beretning:

Professor Stein kunde kun i Hovedtrækkene angive, i hvilken Retning der var gaaet med Hensyn til de agrikulturkemiske Undersøgelser. Foruden en Del mindre Sager, som havde været Gjenstand for Undersøgelse og med Hensyn til hvilke Initiativet havde ligget paa forskjellige Steder, havde han i Henhold til den ham overdragne Konsulentvirksomhed selv taget Initiativet i flere Sager og tilstillet Landhusholdnings-selskabet Beretning om de foretagne Undersøgelser, og flere af disse havde allerede paa et tidligere Tidspunkt været overgivne til Offentligheden gennem Landbrugspressen og ville saaledes være Selskabets Medlemmer bekendte. Taleren skulde derfor her kun omtale de Beretninger, der havde et større Omfang, og som vare blevne indgivne til Landhusholdnings-selskabet, og da først Undersøgelse af Thomasfosfatet. Man har her at bestille med et Gødningsstof, som har fundet en større og større Udbredelse formedelst dets fortrinlige Egenskaber under visse Forhold; men det er gaaet med dette Stof som med saa mange andre; naar de ere godt indarbejdede paa ærlig Vis, kommer der Forfalskninger frem. Fra Udlandet kom der Beretning hertil om, at Stoffet blev forfalsket, og Taleren optog da Sagen til Undersøgelse og fandt derved Beretningerne bekræftede. Taleren havde Lejlighed til at

undersøge et stort Antal Prøver, og der fandtes i dem Forfalskning efter en større Maalestok; han kunde imidlertid meddele, at efter at han havde afgivet sin Beretning til Selskabet, vare Forholdene, da Opmærksomheden var bleven henledet derpaa, blevne bedre. Af ca. 150 Prøver, som Taleren senere havde faaet tilsendt fra forskjellige Steder i hele Landet vare saaledes kun 3 à 4 forfalskede paa samme Maade som tidligere, og rimeligvis var det Prøver af gamle Partier. Landmændene maa imidlertid ikke af dette gunstige Resultat lade sig forlede til at tro, at alt nu er godt igjen; Forfalskninger kunne hurtig fremkomme paa ny, og man maa derfor stadig raade Landmændene til Forsigtighed ved Indkjøb af denne Vare, som jo er af stor Betydning for Landbruget. Taleren skulde, medens han omtalte dette Stof, gjøre opmærksom paa den store Forskjel, der er med Hensyn til Indholdet af det væsentligste Stof deri, nemlig Fosforsyren, idet Prøver, som Taleren havde undersøgt, havde viist, at Indholdet af Fosforsyre gik fra 12 p. Ct. og ned til 10 p. Ct. Dette paavirker naturligvis i høj Grad Salgs- og Brugsværdien, og derfor bør Kjøberne sikre sig, at de faa, hvad de bør have i Henhold til den Pris, de betale for Varerne.— En anden Beretning, som Taleren havde tilstillet Selskabet, angik Rapskager. Som man véd, ere Rapskager et af de Foderstoffer, som er underkastet den største Variation med Hensyn til Beskaffenheden. Det er jo nemlig naturligt, at efterhaanden som Rapsdyrkingen indskrænkes mere og mere, maa man se sig om efter at faa Frø, som kan erstatte Rapsen, og Taleren havde derfor stadig henledet Opmærksomheden paa dette Forhold, men han troede, at Forholdene her i Landet i den Henseende vare saa gode som nogensteds, idet man jo maa have for Øje, at Rapskager ikke kunne tages under Et, men at der maa gjøres en Kvalitetsforskjel. Konsulent Faber gjorde Selskabet opmærksom paa, at der stadig i England produceredes meget store Kvantiteter af Rapskager af en saa simpel Beskaffenhed, at de ikke engang i England fandt Anvendelse som Foderstof, men derimod anvendtes til Gjødning, og der kunde næres Frygt for, at de skulde komme hertil og blive bragte i Handelen. Selskabet sendte da Konsulent Fabers Beretning til Taleren for at faa denne Sag undersøgt, og Taleren satte sig derpaa i Forbindelse med Konsulent Faber for at faa Prøver af Kagerne fra de Firmaer, som ere nævnte i Beretningen, til Undersøgelse, og det viste sig ved denne, at de Produkter, som der sigtedes til, hvorfra ikke faa gik her i Handelen, men til lavere Pris end gode

Rapskager, vare af en simpel Beskaffenhed, at de ikke for-tjente Navn af Rapskager, ja de kunde endogsaa kun i uegentlig Forstand betegnes med dette Navn, idet de ikke engang vare lavede af Frø, som staaer Rapsfrø nær, men af Ukrud. Kvaliteten af Rapskager kan imidlertid, som tidligere nævnt, være meget forskjellig i de forskjellige Aar, hvilket afhænger af, hvor godt Raps høsten er lykkedes, og hvor meget fremmed Frø der maa til for at erstatte Rapsen, men der maa med Hensyn til dette Foderstof gjøres den samme Bemærkning som med Hensyn til Thomasfosfatet, nemlig at de senere Aars Undersøgelser vise, at Forholdene have været forholdsvis gode, idet de meget urene Kager ere trængte betydelig tilbage. I Øjeblikket ere Forholdene imidlertid ikke saa heldige, som ønskeligt kunde være, thi Raps høsten har været mindre god, og man véd derfor ikke, hvad Tiden kan bringe, hvorfor man bør have Opmærksomheden henvendt paa disse Forhold ved Indkjøb af Rapskager.—Den tredie Undersøgelsesrække, som Taleren vilde nævne, angik den saakaldte Margarineost, som var en simpel Ost, der lavedes af centrifugeret Mælk med Tilsætning af Fedtstof som f. Ex. Oleomargarine eller Svinefedt. Denne Sag har længe staaet paa Dagsordenen; man har længe ment, at der burde gjøres noget for at begrænse dette Uvæsen, der i større og større Udstrækning er blevet drevet med denne Artikkel, idet Fabrikkerne for at skaffe dette Produkt Indgang blandt Publikum, hvad der altid har været Vanskelighed ved, have givet det fremmede Navne: Engelsk Ost, Chester Ost og Derby Ost. For at komme paa det rene med hele dette Forhold satte Taleren sig i Forbindelse med Konsulent Faber for at faa virkelig »Engelsk Ost« til Sammenligning med det nævnte Produkt, og det viste sig ved Undersøgelserne, at Margarineosten aldeles ikke kunde sammenstilles med de virkelige engelske Oste, hvis Navn de laante. Beretningen til Landhusholdningsselskabet gik derfor ud paa, efter at der var gjort Rede for de foretagne Undersøgelser, at der burde gjøres Skridt for at hemme det Uvæsen, der blev dreven med denne Ost, og muligvis have disse Undersøgelser udøvet deres Indflydelse med Hensyn til, at vi have faaet en Lovbestemmelse angaaende Margarineosten gaaende ud paa, at Handelen dermed er underkastet Tilsyn af Margarineinspektører, og rimeligvis er dette Uvæsen ved at forsvinde.—Foruden at foretage alle disse Undersøgelser havde Taleren virket som Konsulent for de Landmænd, der havde henvendt sig til ham, og han vilde her atter præcisere, at han uden Betaling gav Raad paa alle de Omraader, paa hvilke han virkede som Statskonsulent.

Konsulent Bøggild vilde knytte en Bemærkning til Professor Steins Udtalelse angaaende Margarineosten. Professorens antydede, at nu vare Forholdene med Hensyn til Margarineost regulerede, idet Handelen med denne Ost var bragt ind under Margarineloven, og det er ogsaa sandt i bogstavelig Betydning, men ikke i Realiteten. Taleren havde i hvert Fald i et enkelt Mejeri i Sommer fundet, at man dér producerede Fedtost, og der brugtes ikke Margarine dertil men amerikansk Svinefedt, som ikke er omtalt i Loven. Ganske vist finder denne Trafik ikke i Øjeblikket Sted i noget stort Omfang, men det ligger i, at Centrifugeost betales med samme Pris som Fedtost, men saa snart der kommer en nogenlunde stor Produktion tilstede af mager Skummetmælksost, vil atter denne Fremgangsmaades Benyttelse af amerikansk Svinefedt, blive brugt.

Professor Stein troede, at al Ost, der indeholder Svinefedt eller lignende Fedtstoffer, ligesom alt Smør, hvori der er indblandet Fedtstof, gik ind under Margarineloven.

Konsulent Bøggild maatte slutte sig til dem, der have ondt ved at forstaa Margarineloven, og det var mange. Da han rejste fra det før nævnte Mejeri, traf han Margarineinspektøren og henledte hans Opmærksomhed paa Sagen. Inspektøren var ikke ukjendt dermed, men han var ikke i Stand til at skride ind, og følgelig maa Loven ikke være fuldt ud overensstemmende med den Tanke, man har havt med den.

Folkethingsmand Busk. Naar der opstaaer Spørgsmaal om, hvorledes en Lov skal forstaaes, faaer man en ministeriel Fortolkning deraf, og den maa da staa indtil videre. Taleren vilde derfor raade Konsulent Bøggild, som indtager en fremskudt Plads paa Mejerivæsenets Omraade, til, dersom Loven virkelig er uklar, at fremkalde en saadan Fortolkning.

Præsidenten bragte Prof. Stein sin Tak for hans interessante Meddelelser og for hans Virksomhed, som bidrog til, at Landmændene sikredes betydeligt mod Bedrageri paa flere Omraader.

Fra Konsulent Bøggild forelaa en Beretning om hans Virksomhed paa Mejeribrugets Omraade i det forløbne Aar. Dens Hovedindhold var følgende:

En stor Del af Tiden, siden forrige Beretning blev afgiven, var bleven anvendt til Udarbejdelsen af »Mælkeribrugets i Danmark«, som snart forelaa helt færdig, idet de sidste Ark deraf vare i Trykken. I denne Bog havde Konsulenten

søgt at give en sammentrængt historisk Fremstilling af hele det danske Mejeribrugs Udvikling og at faa samlet paa ét Sted det vigtigste af, hvad danske Mejersker og Mejerister bør vide. Særlig havde det været ham magtpaaliggende at gjen-give og sammenarbejde de vigtigste Resultater af de af Docent Fjord planlagte og ledede Forsøg vedrørende Mejeribrug.

Det i sidste Beretning omtalte Samarbejde med Lektor C. O. Jensen var blevet fortsat, ligesom der ogsaa paa Konsulentens Foranledning af Lektor Jensen var blevet anstillet Undersøgelser af »Renkulturer«, Syrevækkere m. m., som vare bragte i Handelen af tre private Laboratorier her i Byen.

Udvalget angaaende Mejeripersonales Uddannelse, af hvilket Udvalg Konsulenten havde været Medlem samtidig med at han fungerede som dets Sekretær, havde afgivet sin Betænkning, og Konsulenten havde deltaget i Bedømmelsen af de indkomne Besvarelser af den af »Mejeristforeningen« udsatte Prisopgave angaaende Malkekøernes Fodring, Røgt og Pleje og Mælkens Behandling forinden Afleveringen paa Mælkeriet.

Konsulenten havde været 51 Dage paa Rejse, holdt 14 Foredrag, overværet Afgangsprøverne ved Ribe- og Ladelundgaards Mælkeriskoler og deltaget i Bedømmelsen af Mælkeredskaber og Maskiner ved Udstillingen i Göteborg samt af Smør ved det landøkonomiske Forsøgslaboratoriums Smørudstillinger. Endelig havde Konsulenten haft Lejlighed til at være samlet med Statens lokale Mejerikonsulenter, med hvilke Samarbejdet havde været tilfredsstillende. Disse Konsulenters Tid er stærkt optagen, og iaar har ogsaa Konsulent Nissendall, haft saa meget at bestille, at han kun vanskeligt har kunnet efterkomme de Anmodninger, som fra Mejerier have været rettede til ham om at komme tilstede.

Ligesom i tidligere Aar havde Konsulenten besvaret Forespørgsler, skrevet Artikler i forskellige Landbrugsblade og Tidsskrifter, og derhos havde han i Anledning af den i September i Haag afholdte internationale Landbrugskongres skrevet en 16 Sider stor Afhandling: »Le Payement du lait selon la qualité.«

Denne Beretning gav Anledning til følgende Ordskifte:

Etatsraad Eckardt: Det var en Selvfølge, at den ene Konsulent ikke maatte virke i den andens Distrikt, men naar vedkommende Konsulent var saa stærkt optagen, at han ikke kunde overkomme Arbejdet, var der da noget i Vejen for at henvende sig til en anden?

Konsulent Bøggild. Dette Spørgsmaal havde paa Talerens Foranledning været for paa et af de Møder, som havde været holdte med Statens Konsulenter, hvilke Møder overværes af Landhusholdningsselskabets Sekretær, og det blev da ordnet saaledes, at naar der til en lokal Konsulent indløb flere Rekvisitioner end han i Øjeblikket kunde overkomme, skulde der gives Rekvirenterne en Meddelelse om, at han ikke kunde komme førend om saa og saa lang Tid, og vilde man da ikke vente, skulde det staa Vedkommende frit for at henvende sig enten til Taleren eller til en af de andre Konsulenter.

Etatsraad Eckardt: Der kunde være saadanne Fejl tilstede i Mejeriet, at det var forbundet med store Tab at vente, og derfor var det nødvendigt at faa Hjælp strax eller snarest muligt.

Konsulent Bøggild skulde ligeoverfor denne Bemærkning gjøre gjældende, at i et saadant Tilfælde, hvor en Rekvirent ikke havde villet vente, havde hans Udtalelser tydelig røbet, at man i lang Tid havde mærket, at der havde været noget i Vejen i Mejeriet, men havde ment at kunne komme ud over det uden at tilkalde nogen, indtil man omsider var bleven saa uenig med Smørhandleren, at man havde været nødsaget til at søge Hjælp og faa den strax; men dette var ikke let at tilfredsstille fuldt ud; man maatte have mange Mejerikonsulenter gaaende ledige, hvis der lige strax skulde kunne komme en tilstede i Mejeriet. Konsulenterne maa tilkaldes efterhaanden, som der er noget i Vejen, og man bør ikke vente og se Tiden an; jo tidligere man kan komme til at imødegaa Fejlene, desto lettere ville de i Reglen kunne rettes.

Om Maltbyg- og Hvedeudvalgets Virksomhed i 1890—91. forelaa en Beretning fra Forpagter Sonne.

Saa vel Maltbyg- som Hvedeforsøgene havde i det foreløbne Aar været fortsatte efter samme Plan som tidligere.

I. Maltbygforsøgene omfattede følgende Afdelinger:

a. Fordeling til Jordbrugere af 50 Pd. Saasæd af én af følgende Sorter: Halletts Byg, Prentice Byg, Lerchenborg Byg og Steensgaards Byg. Fordelingen var skeet til 89 Jordbrugere, af hvilke 39 fik Lerchenborgbyg, 19 Prenticebyg, 17 Steensgaardsbyg og 14 Hallettsbyg, alt efter eget Valg. Saasæden var erhvervet henholdsvis fra Lerchenborg pr. Kallundborg, Gammeløje per Nakskov, Steensgaard pr. Nakskov samt fra Redaktør Erh. Frederiksen, Nakskov.

b. Fordeling til Jordbrugere af 50 Pd. Saasæd af hver af ovennævnte 4 Sorter. Denne Forsøgsafdeling omfattede

48 Jordbrugere, der ligesom de foregaaende efter endt Høst skulde indsende et Kvantum af Avlen af hver Sort, svarende til det modtagne, samt Prøver af det stedegne Byg, alt ledsaget af Oplysninger om Dyrkningsvilkårene og Dyrkningsresultaterne.

c. Dyrkningsforsøg paa Brattingsborg, Wedellsborg, Gjorsløv, Christiansminde og Knuthenborg Avlsgaard. Paa hver Gaard var lejet et Areal af 2 Tdr. Land, og Forsøgene omfattede:

1. Udsaaning af de under *a* nævnte 4 Sorter til 6 forskellige Tidspunkter med ca. 8 Dages Mellemrum. Der benyttedes Radsaaning med en Saamængde af 175 Pd. pr. Td. Land.

2. Radsaaning af de samme Sorter undtagen Steensgaard-Byg med 5 forskellige Saamængder (125, 175, 225, 275 og 325 Pd. pr. Td. Land) samt tilsvarende Bredsaaning.

3. Udsaaning af ca. 30 forskellige Bygprøver. Saasæden hertil var erholdt direkte fra svenske, engelske, tyske og andre Sædekornsfirmaer.

Forsøgene vare anlagte som Dobbeltforsøg paa Arealer af $\frac{1}{100}$ Td. Lands Størrelse. Bredsaaningsparcellerne vare dog 50 p. Ct. større.

De indsamlede Prøver have været udstillede og underkastede Bedømmelse af de Herrer Grosserer S. Plum og Kjøbmand Majus Thorsen, men foruden denne Bedømmelse er der af Cand. W. Johannsen foretaget omfattende og indgaaende Undersøgelser med Hensyn til Maltningsværdien af de forskellige Bygsorter, og særlig have disse Undersøgelser været rettede paa at komme til Klarhed over Forholdet mellem Prenticebyggets og de andre Bygsorters Maltningsværdi, da der har været rejst Tvivl om, hvorvidt førstnævnte Bygsort tør antages at besidde samme Maltningsværdi som det her i Landet dyrkede Chevalierbyg af forskjellig Afstamning, og der tør næres Haab om, at Resultatet af disse Undersøgelser i en nær Fremtid ville kunne forelægges Offentligheden, som et vigtigt Bidrag til Belysning af Spørgsmaalet om de enkelte Bygsorters Værdi som Maltvare.

II. Hvedeforsøgene have omfattet følgende Afdelinger:

a. Fordeling af Saahvede til Jordbrugere efter indsendt Begjæring, og denne Fordeling omfattede: Square-head-, Urtoaba-, Lys østpreussisk- og Kolbehvede. Det overlodes til de paagjældende Jordbrugere selv at vælge 2 Sorter, og de fik derefter tilsendt fornøden Saasæd til 2 Skpr. Land af hver

Sort. Vilkaarene for Fordelingen vare de samme som for Bygget. Der uddeltes til 70 Jordbrugere ialt 8810 Pd. Saahvede.

b. Dyrkningsforsøg paa Brattingsborg, Wedellsborg, Gjorsløv og Knuthenborg Avlsgaard, og paa hvert Sted var der lejet 2 Tdr. Land til Forsøgene.

Forsøgene vare ensartede paa alle 4 Gaarde og omfattede:

1. Radsaaning af 10 Hvedesorter og Blandinger af saadanne til 6 forskellige Tidspunkter.

2. Radsaaning af 5 af de ovennævnte Sorter med 5 forskellige Saamængder — 162, 216, 270, 324 og 378 Pd. pr. Td. Land — samt Bredsaaning af de samme Sorter og med de samme Saamængder.

3. Radsaaning af en Del, dels hidtil foreløbig prøvede, dels nye Sorter samt Blandinger af saadanne.

4. Saaning af de under 1. anførte Sorter til henholdsvis 1“, 1½“, 2“ og 2½“ Dybde.

Det ved disse Forsøg fremkomne Materiale er det Hensigten at faa underkastet en Bedømmelse i Lighed med den, som fandt Sted forrige Aar og foretoges af de Herrer Grosserer F. F. Ekman, Direktør L. H. F. de Fine-Olivarius og Dampmøller E. Weis. Naar Resultatet af denne Bedømmelse kommer til at foreligge, vil der tillige fremkomme en Oversigt over Resultatet af Aarets Hvededyrkningsforsøg.

For det kommende Aar ere Forsøgene indstillerede i nær Overensstemmelse med de her nævnte Forsøg; dog ere de under II. b. nævnte Forsøg iaar tillige iværksatte paa Christiansminde pr. Horsens, hvis Bruger, Forpagter Langhorn, der ligesom Kaptain S. A. v. d. Aa-Kühle, Direktør for Gl. Carlsberg, er optaget som Medlem af Udvalget.

Præsidenten: Hvede- og Bygudvalget har en Underbalance af 2000 Kr., som Bestyrelsesraadet igaar har indvilliget i maatte forskudsvis udredes af Landhusholdningsselskabet, mod at Sagen bringes frem i det Bestyrelsesmøde, som skal afholdes i Juli Maaned, med Forslag om at søge hos Staten en Bevilling til Dækning af dette Underskud. Man anmoder herved Generalforsamlingen om at stadfæste dette.

Forslaget vedtoges uden Afstemning.

Fra »Fond til Landmænds Uddannelse« forelaa en Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar, som Fondens Sekretær, Kasserer Hertel, refererede, og hvis Hovedindhold var følgende:

Angaaende de ledige Stipendier var der indkommet 13 Ansøgninger, som alle gik ud paa at erholde Understøttelse til Studium paa den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole for derefter at søge Ansættelse som Lærere ved en Landboskole eller som Konsulenter ved en Landboforening. Af de 6 Ansøgere, som erholdt Understøttelse, fik 2 hver 18 Kr. maanedlig i 3 Maaneder, 1 15 Kr. maanedlig i 9 Maaneder og 3 hver 15 Kr. maanedlig i et Aar. Understøttelserne udgjøre ialt 783 Kr., og da der kunde disponeres over 796 Kr. 74 Øre, bliver der altsaa et Overskud af 13 Kr. 74 Øre, som overføres til næste Aars Regnskab.

Hermed var Generalforsamlingen gjort bekendt med, hvad der vedrører den stadig tilbagevendende Del af Selskabets Virksomhed, og man gik over til

Meddelelser fra Præsidiat.

a. Mindesmærke for Docent N. J. Fjord.

Præsidenten: Den Indsamling, der har været sat i Gang blandt Selskabets Medlemmer for at tilvejebringe Midler til et synligt Minde om Docent Fjord, har indbragt 1640 Kr., og herfor er der indkøbt en af Billedhugger Axel Hansen udført Buste af Docent Fjord, hvilken Buste, efter hvad der siges — Taleren havde ikke seet den — skulde være meget vellykket. Den hugges for Tiden i Marmor og bliver færdig hen i Foraaret og vil efter al Rimelighed komme paa Foraarsudstillingen paa Charlottenborg.

b. Afslutning af Regnskabet for den nordiske Industri-, Kunst- og Landbrugsudstilling i Kjøbenhavn 1888.

Præsidenten: Efter mange Forhandlinger mellem Udstillingens Præsident og Vicepræsidenter er man endelig kommen til det Resultat, at der af det Overskud, som Udstillingen har bragt, 54.842 Kr., vil tilfalde Landhusholdningsselskabet 15.569 Kr. 57 Øre.

Etatsraad Eckardt spurgte, om Landhusholdningsselskabet havde tænkt paa en særlig Anvendelse af dette Beløb.

Præsidenten: Det var forud bestemt, at hvis der blev et Overskud, skulde det gaa til et Landbrugsmuseum, hvortil der allerede eksisterer en Begyndelse, men man har manglet Lokale til at opstille Sagerne i.

c. Grosserer Philip W. Heymans Legat.

Præsidenten: Grosserer Heyman har indstiftet et Legat, hvis Størelse og Formaals vil fremgaa af et Par Skrivelser, som den fungerende Sekretær vilde oplæse.

Kassereren: Fra Grosserer Ph. W. Heyman er til Selskabet indkommen følgende Skrivelse, dateret: Kjøbenhavn den 5te Oktober 1891:

» Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Den 11te i denne Maaned er der forløbet 25 Aar siden den Dag, da jeg paa mit herværende Svineslagteri begyndte at slagte Svin.

I den Anledning vilde det være mig meget kjært, om det ærede Selskab vilde modtage vedlagte 5000 Kr., som jeg havde tænkt mig anvendt til Indkjøb og Udstationering af Orner, eventuelt til Præmier for Slagterisvin, forsaavidt Selskabet vilde paatage sig den dermed forbundne Ulejlighed. «

Herpaa svarede Landhusholdningsselskabet under 15de Oktober 1891 saaledes:

» Hr. Grosserer Philip W. Heyman.

Præsidiets for det kgl. danske Landhusholdningsselskab bringer Dem herved Selskabets bedste Tak for den smukke Gave, De har stillet til Selskabets Raadighed for at fremme Udviklingen af Slagterisvin herhjemme. Men da en Anvendelse af dette Beløb til Indkjøb og Udstationering af Orner dels vil medføre, at Beløbet inden lang Tid vil blive opbrugt, dels vil komme til at virke paa samme Maade som de nu paabegyndte Svineavlsforeninger, der kunne erholde Understøttelse af Staten, saa tillader man sig at foreslaa, at den anden af Dem stipulerede Anvendelse gives Forrangen og det saaledes, at det af Dem fremsendte Beløb bevares ind i Fremtiden som et Legat, bærende Deres Navn, hvis Renter Selskabet da benytter til Præmier paa de Steder og til de Tider, det maatte finde hensigtsmæssigt for fortjenstfulde Bestræbelser her i Landet til Støtte af et fortrinligt Tillæg og Hold af Slagterisvin.

Man tillader sig at imødesee Deres ærede Udtalelse herom for derefter at bringe Sagen til Bestyrelsesraadets og Generalforsamlingens Kundskab. «

Paa denne Skrivelse indløb følgende Svar, dateret: Nürnberg den 18de Oktober 1891:

» Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

I ærb. Besvarelse af Selskabets ærede Skrivelse af 15de d. gjør jeg mig en Fornøjelse af ganske at overlade Præsidiets Bestemmelsesretten i H. t. Anvendelsen af Beløbet, kun at denne gaaer i Retning af Forbedring af Slagterisvin.*

For det indsendte Beløb er der derefter indkjøbt kgl. Obligationer, hvoraf Renterne altsaa ville blive anvendte efter den angivne Bestemmelse.

Præsidenten antog at være i Overensstemmelse med Forsamlingen, naar han udtalte en varm Tak til Hr. Grosserer Ph. W. Heyman for det af ham saaledes indstiftede Legat. (Samtlige Tilstedeværende viste deres Tilslutning hertil ved at rejse sig).

d. Delegeretmødet for den 17de danske Landmandsforsamling.

Det Delegeretmøde, som efter den engang truffne Bestemmelse skal vedtage Ordningen af en kommende Landmandsforsamling, har været samlet iaar. Efter Sædvane betragtedes samtlige Delegerede som Landhusholdningsselskabets Gjæster. Forsamlingen var meget talrig og efter den Stemning, der herskede mellem de Delegerede, tør man nok sige, at Landbrugere fra de forskellige Landsdele sætte stor Pris paa at komme sammen og drøfte forskellige Spørgsmaal. Selvfølgelig har Mødet krævet en Del Udgifter, ca. 1200 Kr., og Præsidiets skal derfor anmode Generalforsamlingen om at efterbevilde disse. (Da ingen udtalte sig herimod, ansaaes denne Efterbevilling for given). Som bekjendt har hver Landboforening Ret til at sende ét eller to Medlemmer til Delegeretmødet, og da Landhusholdningsselskabets Bestyrelsesraad og Præsidium derhos tillige deltage i Mødet, er der her Tale om en ret talrig Forsamling, hvorfor der ogsaa har været Forslag fremme om at simplificere hele dette store Apparat.¹⁾ Landhusholdningsselskabet nedsatte et Udvalg, som tog Sagen under Overvejelse og udarbejdede et Forslag, der vedtoges af Bestyrelsesraadet og derpaa blev forelagt for Delegeretforsamlingen; men Forslaget, som Kassereren nedenfor refererer, fandt ikke almindelig Tilslutning.

¹⁾ Se Aarsberetningen 1890—91, Side 48—49 og 53—54.

Kassereren: Det af Bestyrelsesraadet vedtagne Forslag, som blev forelagt for Delegeretforsamlingen, gik i sine Hovedtræk ud paa,

at Landmandsforsamlingerne skulde afholdes hvert 5te Aar, skiftevis paa Øerne og i Jylland;

at det kgl. danske Landhusholdningsselskab skulde varetage Forsamlingernes Kontinuitet og tage Initiativet til den kommende Landmandsforsamling i Henhold til følgende Regler:

a) Selskabet opfordrer med 3 Maaneders Varsel forskjellige Byraad i den paagjældende Landsdel til 2 Aar forud for en alm. Landmandsforsamlings Afholdelse at fremkomme med Meddelelse om, hvorvidt Mødet ønskes afholdt i vedkommende By og hvilke Vilkaar, der kunne bydes.

b) 2 Aar forud for Landmandsforsamlingens Afholdelse sammenkalder Præsidiets en Delegeretforsamling, bestaaende af Selskabets Præsidenter, Præsidenten for den sidst afholdte Landmandsforsamling, 9 Medlemmer af Landhusholdningsselskabet, valgte af dettes Bestyrelse, samt 17 af Fællesforeningerne og Maribo Amts økonomiske Selskab valgte Mænd. Af disse sidste vælger den jydsk Fællesforening 7, de samvirkende sjællandske Landboforeninger 4, Fyens Stifts patriotiske Selskab 3, Maribo Amts økonomiske Selskab 2 samt Bornholms landøkonomiske Forening 1 Medlem. En af Landhusholdningsselskabets Præsidenter er Formand i denne Delegeretforsamling, og i Tilfælde af Stemmelighed afgjøres Sagen til den Side, han har stemt.

Delegeretforsamlingen bestemmer Tiden og Stedet for den kommende Landmandsforsamlings Afholdelse og vælger dennes Præsident og Vicepræsident og 3 andre Medlemmer af den forberedende Komite, som har Ret til at supplere sig.

De øvrige Bestemmelser vedrøre Dommervalget samt Regnskabet. Den sidste Bestemmelse i Forslaget gik ud paa, at Landhusholdningsselskabet skulde søge et fast aarligt Tilskud af Staten paa 5000 Kr. til Dækning af Udgifterne ved Forberedelsen og Ordningen af Landmandsforsamlingerne.

Præsidenten: Som allerede nævnt, fandt dette Forslag ikke Forsamlingens Bifald, og det toges derfor tilbage, saa at der altsaa ved de fremtidige Landmandsforsamlingers Ordning maa arbejdes med det gamle, store Apparat.

c. Udstillingen i Göteborg.

Præsidenten: Det Udvalg, som har været nedsat for at ordne alt, Udstillingen vedrørende, har endnu ikke afgivet

nogen Beretning, væsentlig paa Grund af Sygdomsforfald, men saafremt der skulde ønskes Oplysninger om Udstillingen, vilde man desuagtet nok være i Stand til at give den.

Da der ikke fremsattes noget saadant Ønske, gik man over til

f. Mælkeripersonalets Uddannelse.¹⁾

Præsidenten: Der har under Forsæde af Professor Segelcke været nedsat et Udvalg bestaaende af Medlemmer fra Landhusholdningsselskabet og Mejeristforeningen for at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse. Fra dette Udvalg er der til Landhusholdningsselskabet indkommet en Betænkning, som gaaer ud paa, at der gives ældre og erfarne Mejersker og Mejerister Adgang til en videre Uddannelse enten ved Rejser til veldrevne Mejerier, for at se en mønsterværdig Drift, Brugen af nye Redskaber o. s. v., eller til Ophold ved en god Mælkerskole, hvoraf der findes flere her i Landet. Da imidlertid hverken Landhusholdningsselskabet eller Mejeristforeningen er i Stand til ved egne Midler at gennemføre Sagen, søges der Statens Bistand dertil.

g. Svineslagtningens Størrelse.²⁾

Kassereren: Paa Foranledning af en Henvendelse til Landhusholdningsselskabet fra Konsulent Faber, har Landhusholdningsselskabet gjentagne Gange søgt at bringe en Samvirken i Stand mellem samtlige Svineslagterier her i Landet. Det har fremhævet for dem, som værende til stor Skade for Salget af dansk Flæsk i London, at der aldrig vidstes, hvor mange danske Svin der vilde komme derover. Medens der altid pr. Telegram er givet paalidelige Oplysninger i saa Henseende fra Island og Hamburg, er der aldrig indløbet saadanne Oplysninger fra Danmark. De allerfleste Svineslagterier erkjendte Betydningen af en saadan Forholdsregel og vare ogsaa villige til at give Oplysninger, men enkelte Slagterier holdt sig tilbage; de have villig erkjendt, at det første, der maatte gjøres, saa snart der kom en virkelig Sømmenslutning i Stand mellem Slagterierne, var at skaffe de her omtalte Oplysninger tilveje, men foreløbig vilde de dog ikke være

1) Aarsberetningen for 1890—91, Side 46—47 og » Tidsskrift for Landøkonomi « 10de Binds 3. og 4. Hefte, Side 371.

2) Se » Tidsskrift for Landøkonomi « 10de Bind, 3. og 4. Hefte Side 378—80.

med dertil, eftersom de vidste, hvor stor Slagtingen var og altsaa derved holdt et godt Aktiv paa Haanden, som de kunde benytte i deres egen Interesse. 24 Slagterier ere imidlertid gaaede ind paa at sende Meddelelser til Landhusholdnings-selskabet, som hver Søndag Morgen samler alle Oplysninger, hvoraf Resultatet bliver telegraferet dels til London til Agenterne for Svinesalget dér og dels til samtlige de Svineslagterier her, som ere gaaede ind paa Overenskomsten, men selvfølgelig bliver det strængt overholdt, at der ikke meddeles noget om, hvor meget hvert enkelt Slagteri har slagtet. Den næste Dag kommer der Meddelelse fra London hertil om, hvor mange irske Svin der ere alevne slagtede i den sidst forløbne Uge, og hvad Prisen er, og denne Meddelelse bliver øjeblikkelig sendt til Slagterierne her. Man maa haabe, at Foranstaltningen gjør Nytte, og en Del Andelsslagterier paaskjønne denne Foranstaltning, men det er naturligvis vanskeligt at bringe saa mange Hoveder, som der her er Tale om, ind under én Hat, og det er derfor desværre sjældent, at alle 24 Slagterier indsende Meddelelse; der mangler i Reglen Meddelelse fra ét eller to, og Modstanderne af Sagen benytte denne Omstændighed til at sige, at Meddelelserne ere upaalidelige, men der er dog vistnok ved den trufne Foranstaltning gjort noget for at raade Bod paa den Ulempe, der hidtil fandtes med Hensyn til Svineslagtingerne, og de Penge, som Landhusholdningsselskabet anvender i dette Øjemed, ere vistnok vel anvendte.

Forpagter Winkel spurgte, om der var noget i Vejen for at give offentlige Oplysninger om Slagtingernes Størrelse.

Kassereren: En saadan Foranstaltning har været paa-tænkt, men en Del af Slagterierne holdt stærkt paa, at der ikke kommer en saadan Meddelelse til andre end de Slagterier, der ere gaaede ind paa Sagen, saa der kan ikke gives nogen almindelig offentlig Meddelelse. Ganske vist er det, som allerede sagt, ikke det fulde Antal af Slagterier, der giver Meddelelser om Slagtingernes Størrelse, og det véd man baade her og i London, men desuagtet finder man, at de Oplysninger, der fremkomme, ere nyttige, og Forholdet er i alt Fald bedre nu end det var tidligere. At faa saadanne Oplysninger har været anset for at være saa nyttigt, at flere Slagterier tidligere have haft Agenter i alle de Byer, hvor der er Andelsslagterier, hvilke Agenter da ved Ugens Udgang gave de paagjældende Slagterier telegrafisk Meddelelse om Slagtingernes Størrelse, og disse have altsaa derved tidligere haft en

betydelig Udgift og Ulejlighed for at skaffe sig saadanne Oplysninger.

h. Kjøbenhavns Kvægtorv.

Præsidenten: Der har i flere Aar været klaget over, at Kreaturerne lide meget ved at staa ude paa Kvægtorvet i barsk Vejr, og der er nu nedsat et Udvalg til at tage denne Sag under Overvejelse.

Godsejer C. A. R. Bech: Som Markedsforholdene nu ere her, ere de ikke heldige, saa at man er betænkelig ved at sende sine Kreaturer hertil.

Konsulent Mørkeberg, der var Medlem af Udvalget, skulde blot sige, at der endnu kun var holdt et Møde, men der var derefter indsamlet Oplysninger, og Udvalget skulde nu arbejde videre. Forøvrigt maatte han gjøre opmærksom paa, at det Udvalget særlig skulde beskæftige sig med, var at faa Kvægtorvet forsynet med overdækkede Stader.

Forpagter Bokelmann vilde henlede Opmærksomheden paa den tidligere udtalte Anke over den lidet tilfredsstillende Maade, hvorpaa Noteringen paa Kjøbenhavns Kvægtorv meddeles i Landbrugspressen.

Konsulent Mørkeberg skulde bringe de fremkomne Udtalelser til Udvalgets Kundskab. Udvalget var ikke blindt for, at der her var flere Forhold, som fortjente at drøftes, og det var jo ogsaa muligt, at det senere vilde komme frem.

i. Landbrugskonsulents-Virksomheden.

Præsidenten: Cand. polyt. Dencker har nu faaet Ansættelse som Konsulent i Maskin- og Redskabsvæsen og er derfor nu til Disposition for dem, der maatte ønske hans Hjælp. Landmændene kunne desangaaende henvende sig enten direkte til Hr. Dencker eller til Selskabet. Ligesom i det foregaaende Aar vil den samlede Konsulentberetning for det forløbne blive trykt og omdelt til Selskabets Medlemmer.

Hermed var Rækken af Præsidiets Meddelelser bragt til Ende, og derpaa forelagdes Forslag til Budget og Virksomhedsplan for det følgende Aar, hvilke Forslag vare blevne drøftede og vedtagne af det i Juli Maaned samlede Bestyrelsesraad.

Forslaget til Budget for Regnskabsaaret $\frac{1}{4}$ 1892 til $\frac{31}{3}$ 1893 lød saaledes:

Indtægt.

Konto.	Forventet Kassebeholdning $\frac{1}{4}$ 1892....	3909 Kr.
A.	Medlemskontingenter.....	16400 -
B.	Renter af Selskabets Aktiver.....	10510 -
C.	Statskassens Tilskud.....	13200 -
D.	Bidrag fra det Classenske Fideikommis.....	1600 -
E.	Bidrag fra det Raben-Levetzauseke Fond.....	1000 -
F.	Etatsraad Schous Legat.....	200 -
G.	Grosserer G. Buscks Legat.....	77 -
H.	Grosserer N. F. Muncks Legat.....	42 -
I.	Godsejer Schmidts Legat.....	4000 -
K.	Sjællands Stifts Brandforsikringsfond....	191 -
L.	Forskjellige Indtægter.....	1571 -

Forventet Indtægt... 52700 Kr.

Konto.

Udgift.

1.	Udgivelse af Skrifter.....	4000 Kr. kalkul.
2.	Anskaffelse af do.....	7000 - kalkul.
3.	Selskabets Foredrags- og Diskussionsmøder..	800 - kalkul.
4.	Agrikulturkemiske Undersøgelser.....	800 - kalkul.
5.	Plantekulturens Fremme: Hvede- og Bygforsøg	9000 - kalkul.
6.	Husdyrsbrugets Fremme.....	2000 - kalkul.
7.	Mælkeribugets Fremme.....	4000 - kalkul.
8.	Undersøgelsesrejser.....	800 - kalkul.
9.	Selskabets Lærlinger.....	300 - kalkul.
10.	Hædersbelønninger for Landboflid.....	400 - kalkul.
11.	Landbrugets Binæringer.....	200 - kalkul.
12.	Udstillinger.....	2500 - kalkul.
13.	Nordlige Bilande.....	500 - kalkul.
14.	Lønninger og Enkeunderstøttelser.....	7700 - fast.
15.	Regnskabsføring.....	100 - kalkul.
16.	Fragt og Porto.....	1200 - kalkul.
17.	Kontorudgifter.....	2200 - kalkul.
18.	Husleje og Inventar.....	2500 - kalkul.
19.	Uforudsete Udgifter.....	800 - kalkul.
20.	Schmidts Legat.....	4000 - fast.
21.	Sjællands Stifts Brandforsikringsfond.....	191 - fast,
22.	Renter og Depositogebyr.....	300 - kalkul:

Udgift.... 51191 Kr.

Forventet Kassebeholdning $\frac{1}{4}$ 1893.... 1609 -

52700 Kr.

Kassereren skulde med Hensyn til Virksomhedsplanen gjøre opmærksom paa, at den var den samme, som nu havde været fulgt i en Del Aar¹⁾, idet et gammelt konservativt Selskab som Landhusholdningsselskabet maatte være betænkeligt ved at forlade gamle eller optage nye Virksomheds-Grene

deri; men det var en Selvfølge, at Bestyrelsen kun kunde ønske at faa at vide, om Medlemmerne skulde føle Trang til, at Selskabet gik ind paa nye Omraader eller muligvis formindskede Virksomheden paa eller helt forlod ældre Omraader.

Godsejer C. A. R. Bech spurgte, om det ikke laa nær for Landhusholdningsselskabet at understøtte naturvidenskabelige Skrifter; man skulde naturligvis ikke gaa vidt i saa Henseende, men kun understøtte saadanne Skrifter, for saa vidt de kom ind under Landbrugets Omraade.

Kassereren: Det har altid været Tilfældet, at Landhusholdningsselskabet har understøttet saadanne naturvidenskabelige Skrifter, som ligefrem staa i Forbindelse med Landbruget, saaledes f. Ex. Johnstons: Agerbrugets Katekismus, der er udkommet i 7 Oplag.

Forpagter Winkel spurgte om, hvorledes Konto 8: »Undersøgelsesrejser« bliver anvendt.

Kassereren: Det har tidligere været temmelig almindeligt, at Landhusholdningsselskabet uddelte Rejseunderstøttelser, navnlig til Landmænd, som søgte at uddanne sig, men i de senere Aar er Selskabet ophørt dermed, og i Reglen benyttes denne Konto nu kun til Undersøgelsesrejser, som Selskabet lader sine Funktionærer eller andre uddannede Fagmænd foretage. Taleren kunde saaledes oplyse, at i det forløbne Aar havde der af denne Konto kun været uddelt Understøttelse til Ingeniør Jünger til en Rejse til Bremen for der at se Moseudstillingen og at sætte sig ind i Mosekulturen, og dernæst til Konsulent Mørkeberg til en Rejse til Hamburg for at studere Forholdene ved Kvægtorvet dér.

Præsidenten gennemgik derefter de enkelte Poster paa Budgettet og gjorde da blandt andet opmærksom paa, at af de 2500 Kr. til Udstillinger vare de 2000 Kr. bestemte til eventuel Dækning af Udgiften ved Redskabsprøven ved den 17de danske Landmandsforsamling.

Da ingen derefter begjærede Ordet, var Forhandlingen afsluttet, og man gik til Afstemning, hvorved de fremsatte Forslag vedtoges enstemmig.

Dagsordenen var hermed bragt til Ende og Generalforsamlingen hævedes.

---

1) Se Aarsberetningen for 1890—91, Side 58—59.

Kapitelstaxterne for Aaret 1891.

	Hvede	Rug	Bye	Havre	Gule Ærter	Grønne Ærter	Boghvede	Smør	Flæsk	Honning
	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Pd.	pr. Pd.	pr. Pot.
Stællands Stift (Bornholm)	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
undtaget).....	14 97	13 49	11 05	8 82	14 74	13 90				
Møen.....	15 86	15 86	11 34	8 55				89		
Bornholm.....	14 22	14 22	11 30	8 87						
Fyens Stift										
Lolland-Falsters Stift:										
forrige Halsted Amt.....	15 96	14 66	11 53	8 60	14 05	13 53				
— Maribo Kloster og Aalholm Amter.....	15 65	14 71	11 43	8 95	13 97	13 37				
— Nykjøbing Amt....	15 95	14 98	11 37	8 96	13 98	13 46				
Aalborg Stift:										
Vendsyssel og Han Herreder		13 46	11 05	8 24						
Thy og Mors.....		12 96	10 68	8 49						
Viborg Stift		12 99	10 65	7 89						
Aarhus Stift		13 00	11 19	8 72						
Ribe Stift:										
Ribe Amt.....		15 76	11 86	9 25			Boghvede,	pr. Pd.	50	90
Vejle Amt.....		14 12	11 87	9 32			10 43	1 00	49	95
Ringkjøbing Amt.....		14 55	11 31	8 70			10 87	1 05	47	67
Gennemsnit for 1890	15 63	14 21	11 28	8 72	14 18	13 57	10 65	98	48	84
for de sidste 10 Aar	13 48	10 82	10 05	7 27	13 41	12 82	9 38	90	50	79

Gryn.

(Gjennsn. f. d. foreg. 10 Aar: 19 85)

pr. Td.: 222 61

Agerdykningsberetning.

(Fra Maj.)

Det var en rig Afgrøde, der stod paa Marken ved Høstens Komme forrige Sommer; det usædvanlige regnfulde Vejr gjennem hele August gjorde imidlertid ikke blot Høstarbejdet besværligt og kostbart, men forringede ogsaa kjendelig Afgrødernes Kvalitet og Kvantitet, særlig for Rugens Vedkommende, der i nogle Egne af Landet, f. Ex. det nordøstlige Sjælland og i enkelte jydskke Egne, tog saa megen Skade, at den ellers rige Rughøst maatte helt ned under en Middelhøst. Men da Vejret i September blev godt, kom Hveden og Vaarsæden de fleste Steder ret godt i Hus, og fra de allerfleste Egne lød Glæde og Tilfredshed over Tøndeudbyttet, om end Beklagelserne over den ringe Vægt og det simple Udseende stadig dannede Beretningernes mørke Slutpunkt. De første Tærskninger syntes ogsaa at stadfæste denne Vurdering af Afgrødens Karakter, men senere, henimod og efter Jul, kom der jævnlig Mælding om, at Tærskningsudbyttet ikke svarede til de første gode Forventninger. Dog lød Beretningerne senere gunstige, og det endelige Tærskningsresultat maa for Landet i dets Helhed, hvad Foldene angaa, siges at være meget godt, undtagen for Havrens Vedkommende, hvilket nedenstaaende Tabel I, der angiver Foldudbyttet

af Høsten 1891 sammenlignet med de foregaaende 16 Aar, yderligere vil vise:

Tabel I.

Aaret	Hvede	Rug	2rd. Byg	6rd. Byg	Havre
1875	12,7	11,5	11,5	11,5	12,9
1876	10,3	10,0	9,8	9,7	11,5
1877	12,0	11,7	10,0	10,8	11,7
1878	14,0	12,1	12,5	12,3	15,6
1879	12,7	9,7	9,9	10,0	12,8
1880	14,0	12,5	13,0	12,7	14,4
1881	9,4	11,6	10,9	11,7	12,7
1882	13,8	10,8	11,5	11,3	15,1
1883	13,6	11,8	10,3	10,6	17,5
1884	14,3	10,2	10,6	10,7	12,3
1885	17,2	11,7	11,6	12,1	13,8
1886	15,6	11,7	12,4	12,4	14,2
1887	18,9	12,3	12,5	11,8	14,2
1888*)	10,2	10,5	11,7	12,1	14,3
1889	14,8	12,6	10,6	11,2	11,8
1890	13,9	11,2	13,1	13,1	16,0
Gjennemsnit ...	13,6	11,4	11,4	11,5	13,8
1891	15,7	12,9	12,8	12,9	13,1

Som det sees, har ifølge dette Hveden givet omtrent 2 Fold, Rug og Byg omtrent $1\frac{1}{2}$ Fold mere end Gjennemsnittet, medens Havren har givet omtrent $\frac{3}{4}$ Fold mindre. Af Hvede har i de sidste 17 Aar kun Aarene 1885 og 1887 givet et højere Foldudbytte, af Rug intet af de tidligere og af Byg kun Aaret 1890 givet større Fold, medens Havreudbyttet er mindre end noget andet i de sidste 7 Aar med Undtagelse af Aaret 1889. Tages alle 5 Kornsorter under Eet og søges et Middeltal for deres Foldudbytte i de sidste 17 Aar faaes, at

*) Hvedens og Rugens Foldangivelser og navnlig deres Vægt er i de senere Aargange opført med urigtige Tal. Saavel i denne Tabel som i Tabel II ere de nu, efter en ny Udregning af de opgivne enkelte Beretninger, rettede til de rigtige Tal.

1875 gav 12,02	Fold	1884 gav 11,62	Fold
1876 — 10,26	—	1885 — 13,28	—
1877 — 11,15	—	1886 — 13,26	—
1878 — 13,36	—	1887 — 13,94	—
1879 — 11,02	—	1888 — 11,74	—
1880 — 13,32	—	1889 — 12,20	—
1881 — 11,26	—	1890 — 13,46	—
1882 — 12,50	—	1891 — 13,48	—
1883 — 12,76	—		

hvilket er 1,3 Fold mere end Gjennemsnittet af de foregaaende 16 Aar og er kun oversteget i 1 af dem, nemlig 1887.

Men saa gunstigt har Udbyttet i Virkeligheden ikke været, thi man har iaar maattet tage meget betydeligt »bag fra«, saa at det virkelige Udbytte af brugelig Salgs- eller Handelsvare har været meget mindre end det ovennævnte Foldudbytte. Hvor stor denne Forskjel er iaar, er ikke muligt at angive, men man faaer en kraftig Antydning deraf ved at se nedenstaaende Tabel over det salgbare Korns Vægt (Tabel II), som, hvor lav den end er, dog ofte kun er tilvejebragt ved at tage meget Smaakorn og megen spiret Sæd fra, undertiden 20—40 pCt. og for Rugens Vedkommende endog 50—60 pCt.

Tabel II.

Aaret	Hvede	Rug	2rd. Byg	6rd. Byg	Havre
1878	128,7	121,8	111,4	104,9	79,9
1879	122,8	117,2	108,9	101,5	77,4
1880	129,5	121,8	113,6	106,7	80,8
1881	120,4	118,7	109,3	101,3	77,9
1882	128,0	120,6	110,5	104,0	79,4
1883	125,5	119,1	109,8	102,5	78,2
1884	130,1	122,5	112,9	106,0	80,8
1885	128,7	121,0	111,4	103,7	79,7
1886	132,3	122,7	113,7	105,9	81,3
1887	132,5	123,6	114,6	107,2	83,0
1888	123,3	119,9	110,2	104,6	78,5
1889	130,4	123,8	113,4	106,6	79,8
1890	126,0	119,0	111,8	104,1	80,3
Gjennemsnit...	127,6	120,7	111,6	106,9	79,8
1891	124,6	115,9	109,4	104,5	79,1

Særlig viser denne Tabel, som det var at vente, Rugens usle Vægt af Afgrøden 1891, endog næsten 5 Pd. holl. lavere end Gjennemsnittet af de forrige 13 Aar, og dog indeholdt megen af den Rug, der bragtes paa Markedet, endnu en Del spirede Korn, saa det er intet Under, at Prisen paa dansk Rug hele Vinteren har holdt sig betydelig lavere end Prisen paa den østersøiske Rug. I flere Egne, som f. Ex. i Dele af Kjøbenhavns og Frederiksborg Amter, var den endog saa slet, at Bagerne ikke vilde modtage den til Brødbytning, selv med en betydelig Reduktion af det almindelige Bytteforhold. Ogsaa Hveden og Bygget viste en ringe Vægt efter Høsten 1891, og hertil kom, at særlig Byggets Farve var meget daarlig, graalig og med mange sorte Spidser. Kun af Havren var Kvaliteten nogenlunde normal, hvilket bødede en Del paa de lave Fold, som denne Sædart ydede.

I hosstaaende Tabel III er angivet de enkelte Landsdeles Fold og Kvalitetsvægt for 1891 sammenlignet med Gjennemsnittet for Aarene 1864—1890.

Det fremgaaer heraf, at Foldene for alle Landets Egne have været højere end almindelig, men at det især ere de lettere Egne, der forholdsvis møde med de højeste Foldangivelser.

Trods den store Mængde Sæd, der, formedelst simpel Kvalitet, ikke er bleven bragt i Markedet, maa dog Pengedyttet af Kornhøsten, takket være de bedre Priser, som det russiske Udførselsforbud medførte, siges at have været en Del bedre end i de nærmest foregaaende Aar, undtagen for de Egne af Landet, hvor Rugavlen indtager en dominerende Plads, og hvor det uheldige Høstvejr i August Maaned særlig bevirkede Tab.

Tærskningsarbejdet har været langvarigt og forholdsvis kostbart, dels fordi Vinteren har tilladt meget Udearbejde, og dels fordi Traverne skjæppede smaat, og Tærskelønnen derfor som oftest har maattet sættes op, uden at Tærskerne dog have haft nogen særlig god Fortjeneste, da der var saa meget at gjennembanke. Dette har ogsaa

Tab. III. Gjennemsnit af Foldene (Tdr. pr. Td. Land) og af Kornets Vægt (hollandsk) for Aaret 1891, sammenlignet med 1864—1890.

	Hvede.		Rug.		2rd. Byg.		6rd. Byg.		Havre.															
	1891	1864—90.	1891.	1864—90.	1891.	1864—90.	1891.	1864—90.	1891.	1864—90.														
	Sjælland ¹⁾ ...	15,5	125,2	12,7	127,4	13,3	117,3	12,1	120,9	13,6	110,0	12,1	112,1	13,8	105,1	12,8	107,4	14,8	81,2	14,4	82,1			
Falster.....	17,0	126,0	14,3	127,9	15,0	120,0	11,8	124,7	13,5	109,5	12,5	111,8	»	»	»	»	18,0	82,0	15,8	80,8				
Lolland....	14,8	126,0	12,4	128,1	14,0	114,5	11,3	122,5	12,5	109,0	11,0	112,8	14,0	106,0	15,1	108,0	14,5	»	13,3	79,1				
Langeland..	19,0	127,5	14,0	127,8	18,5	119,0	11,5	122,3	15,0	110,0	13,1	112,8	»	»	»	»	13,6	109,6	13,0	79,0	15,9	79,1		
Fyen.....	16,7	123,2	13,0	127,1	14,7	117,8	11,8	122,2	13,5	108,3	11,8	112,0	14,5	109,0	12,2	107,0	14,8	78,7	14,1	78,1				
Jylland:																								
a) gode Jor-	17,3	122,0	12,9	127,2	14,4	114,4	11,5	119,2	13,4	110,0	11,6	110,7	14,3	106,0	12,0	102,7	10,5	80,1	14,3	79,2				
der ²⁾																								
b) middel-																								
gode																								
Jorder ³⁾ .	11,5	126,5	10,9	125,4	11,0	113,6	9,2	119,9	10,7	108,7	9,0	109,7	10,9	100,7	8,9	100,5	11,1	78,0	10,8	77,5				
c) simple																								
Jorder ⁴⁾ .	»	»	»	»	7,3	117,0	7,3	119,2	8,5	104,0	7,5	108,1	9,8	100,7	7,2	99,7	11,3	74,7	8,3	74,9				
I Gjennemsnit ..	16,0	125,2	12,9	127,3	13,5	116,7	11,1	121,4	12,6	108,7	11,1	111,3	12,9	104,6	11,5	105,0	13,5	79,1	13,4	78,9				

1) Med Samsø, Møen og Bornholm.

2) Østkysten af Halvøen op til Randers samt Thy og Mors.

3) Den lille jydsk Halvø, Jyllands Østkyst Nord for Randers samt Viborg- og Struer-Lemvigegnen.

4) Hammerum Herred og Vestkysten.

medført, at der er bleven anskaffet mange Hestetærskemaskiner i Vinter til de mindre Gaarde, uagtet ogsaa Damptærskværkerne have havt fuldt op at bestille. Det naaedes desuagtet ingenlunde overalt at blive færdig med Tærskningen, inden Vaararbejderne begyndte, og endnu efter Paaske kunde man i mange Gaarde finde ikke ganske ubetydelige Mængder af utærsket Sæd.

At ogsaa Foderet tog kjendelig Skade af den megen Høstregn og blev udrujt sees tydelig i Kvægbesætningerne. Trods den gode Efteraarsgræsning indbandtes Kreaturerne ofte i mindre godt Huld, idet man mange Steder, især i Jylland, lod dem gaa for længe ude, fordi man paa Forhaand frygtede Foderets Udrujhed. Da man nu ogsaa indskrænkede Forbruget af Oliekager, Klid og lignende Kraftfoder, paa Grund af de høje Foderstofpriser, og for en væsentlig Del erstattede dette med Smaasæd fra Laden og Kornløftet, hvis Næringsværdi gjennemgaaende var ringe, saa er det intet Under, at man temmelig almindelig klager over et ringe Mælkeudbytte i Vinter, hvorpaa de i Sammenligning med de foregaaende Aar ret gode Smørpriser og høje Ostepriser dog have bødet en Del. Men ogsaa Besætningernes Foderstand var mindre god, da Foraaret kom; Høet og Halmen var, trods de nedstemte Forventninger, gaaet stærkt med, saa man ikke faa Steder maatte ty til Halmbeholdningerne fra det foregaaende Aar, og fra Herningegnen meddeles, at der i Foraaret gjordes betydelige Indkjøb af Halm fra Østregnen, ligesom ogsaa at der ret almindelig fodredes med hjembjerget Lyng. Vinterens vedholdende Frost bidrog ogsaa kjendelig til, at der tæredes stærkt paa Foderbeholdningerne. Da Foraaret nærmede sig, viste Roebeholdningerne sig mange Steder at være uholdbare, om der endogsaa er modtaget Beretninger, hvori man netop fremhæver, at Roerne i Efteraaret kunde udluftes grundig, inden de dækkedes, og derfor have holdt sig godt. De fleste Steder slap Roerne op, inden Udbindingen kunde finde Sted, og da denne kom sent, om man end sine

Steder saa Kreaturerne af Fodermangel allerede tidlig blive slaade ud i Lyngen og paa de sparsomme Græsmarker, saa følte Savnet af holdbare Roer mange Steder ret kjendelig og bevirkede, at man tidligere end ellers søgte at tømme sine Fedestalde. Fedningen havde lidt et betydeligt Slag ved Lukningen af Englandsmarkedet. Nedslaget angives for Jylland til 3 Kr. pr. 100 Pd. levende Vægt og vilde have været betydelig større, hvis ikke Tyskland havde viist sig at være en saa god Aftager af vort Fedekvæg, særlig af Stude og kjøfulde, fede Køer. — Sundhedstilstanden blandt Husdyrene har i det Hele taget været upaaklagelig; thi at der fra enkelte Steder lyder Klager over Kastning og over Kalvenes Dødelighed hører jo næsten til de sædvanlige Vanskeligheder. Ligesaa klages ogsaa fra enkelte Steder over det stærke Afbræk i Vinterarbejdet, som Influenzaen blandt Hestene hist og her har forvoldet, ved ikke blot under selve Sygdommen, men ogsaa længere Tid derefter at have bragt disse i en afkræftet, lidet arbejdsdygtig Tilstand.

Vintersæden blev i Regelen lagt sent i Efteraaret, men de fleste Steder — kun fra Mors lyde Klager i modsat Retning — bedredes den godt inden Vinterens Komme. Denne svækkede den ikke i nogen særlig Grad; vel indfandt sig nogen Skimmelsvamp paa Rugen, hvor den langs Hegnene i længere Tid var dækket med Sne, og vel led baade den og Hveden følelig paa lave, side Jorder, saa at der enkeltvis maatte finde Oimpløjning Sted; men da baade Februar, Marts og April ikke bragte synderligt Nedslag, og Jorden derfor i Almindelighed var tør, saa gjorde Foraarsfrosten ingen kjendelig Skade paa Vintersæden, og da Begyndelsen af April bragte et ualmindelig varmt om end temmelig brat Foraarsvejr, stod Hveden de allerfleste Steder meget godt og Rugen ret godt, enkelte Steder endog meget godt. Men det kolde Vejr og den ofte temmelig stærke Nattefrost, der mældte sig midt i April og holdt ved temmelig uforandret i Løbet af en Maanedstid, trykkede i meget betydelig Grad Rugen og noget, om end mindre,

ogsaa Hveden. Hertil kom, at Orm og Snegle flere Steder havde gjort Rugen følelig Skade, saa større Stykker maatte opløjes. Det var derfor en temmelig medtaget Rugafgrøde, spids og tynd, der fandtes de fleste Steder i Landet, da den omkring d. 20de Maj begyndte at skride igjennem; men det særdeles gunstige Sommervejr, som da indtraf, bødede en Del paa Skaden, Rugen begyndte at række sig, Bladfylden blev større, og Sideskuddene, der ingen Veje vare komne, tog Fart; men da Blomstringen en halv Sned Dage ind i Juni jævnlig foregik under mindre heldige Vilkaar, saa vil den Rugafgrøde, der nu staaer paa den danske Jord, næppe naa en Middelhøst, dertil er den de fleste Steder for tynd, smaa voxet og kort, men paa sine Steder lover den dog en god eller endog en rig Høst. — Endnu bedre har Hveden kunnet udnytte den senere Tids særdeles gunstige Vejr, og den vil de fleste Steder, hvis ikke Uheld indtræffer, kunne give os en stor Høst.

Kløver- og Græsmarkerne vare vel i det store Hele taget komne nogenlunde vel bevarede gjennem Vinteren, men fra flere Egne lød der dog Klager over Angreb af forskjellig Art. Nogle Steder var det Kløverens Bægersvamp, der ved det fugtige og milde Vejr i den første Del af Vinteren havde udtyndet Kløvermarkerne meget føleligt; andre Steder paa ikke vel tørlagte Jorder havde Kløveren og Rajgræsset taget kjendelig Skade af Foraarsfrosten; atter andre Steder var det især 2det Aars Græsmarkerne, der vare slette, og Kulden i sidste Halvdel af April og i Maj trykkede overalt Kløver- og Græsmarkerne, saa det ikke blot saa ud til sildig Græsning, men ogsaa til sparsom Græsning. Men da saa d. 25de Maj Varmen indfandt sig, og alle Egne af Landet sidst i Maj og først i Juni fik gode kraftige Regnbyger, saa væltede Kløver og Græs frem med en næsten ukjendt Styrke, og overalt staaer i dette Øjeblik saa fyldige Græsmarker, som Landet meget sjælden har kunnet fremvise bedre paa denne Aars-tid; Kvæget kan langt fra magte det til Afgræsning be-

stemte Areal, og man har al Grund til at vente sig en stor og rig Kløverhøst.

Jordens Foraarsbehandling kom pludselig og brat sidst i Marts og først i April og gik overordentlig let fra Haanden; »saasart Frosten var af Jorden, var den ogsaa bekvem,« saaledes lyder det i mere end een Beretning. Et Træk med Harven, og den smuldrede hen og gav en meget skør og bekvem Sædejord særlig paa de gode og lerede Jorder, medens de lettere Jorder mange Steder have staaet gennemgroede af Kvik fra forrige vaade Sommer og milde Efteraar, saa man paa disse havde et betydeligt Arbejde med at faa dem bekvem til Sæden; men det tørre Vejr var gunstigt til at rive Kvikken ud af Jorden og faa den tørret, sammenrevet og bortkjørt. I Landets tidligste Egne, navnlig paa Falster, Lolland og Sydsjælland tog man da i det foraarsvarme Vejr først i April fat paa Vaarsædens Lægning, medens man de fleste Steder ængstedes for allerede da at betro sin Sæd til Jorden, forventende at det gunstige Vejr snart vilde slaa om. Medens enkelte Gaarde derfor kunde mælde sig færdig med Nedlægning af Bælgsæd, Havre og 2rd. Byg inden Paaske, saa var det dog først efter denne, at Vaarsædslægningen ret tog fat. Ogsaa nu var Jorden bekvem, men Kulden, der havde lagt sig hen over Landet, opfordrede ikke Sædemanden til at skynde sig, og først ved Maanedens Udgang var man paa Øerne nogenlunde færdig med at nedlægge ovennævnte 3 Sædarter paa Øerne, og først ved Midten af Maj naaedes saa vidt i Jylland. — Den først saaede Sæd laa længe i Jorden; paa mangan Sædemark varede det næsten 4 Uger, inden man saa de første Spirer. Da Sæden endelig kom frem, stod den ingenlunde kjønt, den var ofte tynd, stod uensartet og trykkedes af Kulden; — hvor den var radsaaet eller nedbragt med Skrælplov, stod den vel mere ensartet, Spiringen havde været sikrere, men den var, som den øvrige Sæd, noget trykket saavel af Kulden som især af Ukrudet, der vel tøvede en Stund med at komme frem, da ogsaa

det kræver Varme i Jord og Luft, men efter et Par milde Regne myldrede det frem, og søgte man end ofte med godt Held at bøde derpaa ved at overharve den opkomne Sæd enten med en let Jernharve eller med en Træharve indflettet med Tjørn, en Operation, der er langt mindre farlig og langt nyttigere, end man ofte paa Forhaand tænker, saa saa det dog efter Midten af Maj, da det kølige Vejr endnu vedblev, misligt ud mange Steder, særlig paa slet afgravede, ikke veldyrkede Jorder. — Men ogsaa her, i Vaarsædmarkerne, bevirkede Vejrförändringen den 25.—26. Maj et overordentligt Omslag; Vaarsæden fik i det milde, varme Vejr med rigelig Regn i de fleste Egne en saadan Fylde, Friskhed og Magt, at man sjælden har seet den større; og begunstiger Vejret end ogsaa Ukrudets Væxt, saa er der dog Haab om, at Sæden paa alle nogenlunde veldrevne Marker vil gaa af med Sejren og yde os en god Afrøde. — Hist og her have Larver gjort stor Skade, undertiden næsten helt ødelagt Vaarsædmarkerne eller i alt Fald tyndet dem stærkt. Men en Trøst kan det for saa vidt være, at dette Onde vilde have været langt større, hvis Varmen fra de første Dage i April var vedbleven.

Rodfrugtmarkerne ere som Regel blevne sent til-saaede, som oftest først en 8 Dages Tid ind i Maj; — man frygtede Ukrudet og benyttede Tiden til en Extra-rensning. Roefrøet laa dog længe i Jorden paa Grund af det kolde Vejr, Spiringen var jævnlig noget mangelfuld, Ukrudet tog stærk Overhaand, og meget Arbejde vil kræves for at bringe Roemarkerne paa et tilfredsstillende Stadium, saa meget mere som Jordlopperne, efter at vi vare komne ind i den varme Periode, have gjort betydelig Skade. Flere Steder indskrænkes Roearalet, fordi det er vanskeligt at skaffe den nødvendige Arbejdsstyrke til at holde Roemarkerne i Orden. Ogsaa fra Sukkerroeeegnene paa Lolland lyde Klagerne i samme Retning, og hvis Roepriserne til Fabrikkerne ikke sættes højere ad Aare, mener man, at Sukkerroedyrkning vil blive kjendelig indskrænket.

— Af Kartoffler er der iaar lagt flere end almindelig, begrundet i det sidste Aars høje Kartoffelpriser.

Da Tærskningen har været stor og Vinteren gunstig for Udearbejde, særlig Kjørselsarbejder paa Barfrosten, har der intet Sted iaar været Arbejdsløshed, men derimod jævnlig Trang paa Arbejdere. Paa Landevejene henligge Stenbunkerne endnu ikke sjælden uslaaede af Mangel paa Arbejdskraft. Indvandringen til Byerne, Udvandringen til Amerika og Tilstrømningen til større Akkordarbejder ved Jernbaner, Havneanlæg, Byggearbejder o. lg. tage en Mængde Arbejdere fra Landbruget. Ved Havneanlægget og Stenhuggeriet ved Hammeren paa Bornholm er saaledes i dette Foraar samlet omtrent 800 Arbejdere, der for en væsentlig Del ere berøvede det bornholmske Agerbrug. Særlig er Trangen paa ugifte Karle saavelsom paa Mejeripiger ofte meget følelig; Beretningen fra Stevns siger: »Her er næsten ingen faste Folk længere at erholde end nogle nævise Dreng og fordrukne ældre Karle.« — Lønningerne ere derfor i stærk Stigning de fleste Steder; almindelig opgives en Stigning af 20—25 % i de sidste 2 à 3 Aar; men medens Sommerlønnen her paa Sjælland opgives til 150 Kr. ved sidste Maj Skiftetid, angives den for Vestjylland til endog 200 à 250 Kr. for flinke Karle fra April til November; og det værste er, at Arbejdsevnen og Paa-lideligheden samtidig er i Tilbagegang og bliver, som det hedder i en Beretning fra Horsenseggen, mindre og mindre hver Gang et nyt Sæt Folk rykker ind paa Gaarden. For de gifte Folk er Lønnen ogsaa steget lidt, men ikke saa meget som for de ugifte, og da de i det Hele taget vise sig bedre end de ugifte Karle, gaar man flere Steder mere og mere over til at have gifte Arbejdere.

Af de modtagne Beretninger hidsættes følgende:

Fra Egnen Taastrup Kjøge.

Uagtet der er al Sandsynlighed for, at Tyskland vil blive vort Hovedafsætningssted for Kreaturer, vilde det dog være af stor Betydning, om der kunde findes andre Af-

sætningssteder end dette Land; Priserne trænge til en Regulator, som England hidtil har været, — og der synes desværre kun at være liden Sandsynlighed for at den fri Indførsel dertil atter vil blive tilladt.

De Røster, der af og til lyde med en Fordring om, at svensk Kvæg skal udelukkes fra Danmark, er der formentlig ingen Grund til at lytte til; — det er næppe ad den Vej, det danske Landbrug skal hente sin Styrke i Kampen; — det gjælder for os om at finde lønnende Afsætning for vore Produkter i Udlandet, ikke om at hindre Indførsel af saadanne Varer, som vi have Brug for, selv om disse af og til kunne medføre Ulemper af større eller mindre Omfang.

Fra Lejreeggen.

Kløverens Bægersvamp synes at tage mere og mere Overhaand i 1ste Aars Græsmarken, og det var ikke ualmindeligt at finde indtil Halvparten af de unge Kløver som »Skeletter« i dette Foraar. — Det vilde være en uvurderlig Vinding, om Videnskaben paa dette Omraade kunde komme Landbruget til Undsætning, og Forsøg blive anstillede til Svampens mulige Ødelæggelse; thi kan den dræbe det halve Antal Planter, er der al Sandsynlighed for at den kan dræbe dem alle under gunstigste Forhold for dens Existents.

Førend den nuværende Fæstelov traadte i Kraft, var der Mulighed for at faa det fornødne Antal Mejeripiger, særlig fra Sverrig; og man fandt sig da i det uundgaaelige høje Fæstegebyr for saadanne, idet Rejsegodtgjørelser, Kost og Logis skulde godtgjøres Fæstemanden, som havde lagt en Del Penge ud for at faa disse Piger; den Gang kunde man altsaa faa den tilstrækkelige Arbejdskraft til Mejeridriften. — Nu derimod byder Loven en fast Taxt, saavidt vides 2 Kr. 35 Øre, i Fæstegebyr. — Følgen er, at Fæstemanden, som før gjorde Udlæg af indtil 20 Kroner for at skaffe en Mejeripige, hvilket Beløb Husbonden jo maatte godtgjøre ham, nu, paa Grund af Lovens Bydende, kun maa fordre det lovbefalede Beløb, og Resultatet er, at han ingen Pige skaffer, da han ikke vil sætte Penge til for at fremme Landbrugerens Tarv. — Pigen,

som ikke er sikker paa Plads, ukjendt som hun er, og maaske og sandsynligst ingen Midler har til den dyre Rejse — bliver selvfølgelig hjemme i Sverrig.

Fra Eguen Korsør—Skælskør.

Den stærkt om sig gribende Tuberkulose er en Kapitalforringelse af vore Besætninger, som maaske kun de Færreste gjøre sig rigtig klar, og tages der ikke kraftig fat paa, jeg vil ikke tale om at udrydde, men paa at modarbejde denne rædsomme Gift, selv med betydelige Pengeofre, nærme vi os med raske Skridt en frygtelig Katastrophe. Foruden at jeg hvert Aar udskyder ikke faa synlig syge Køer, saa har jeg iaar ladet foretage Indsprøjtning af Tuberkulin. Af 32 Tillægskalve tog jeg Halvdelen, deriblandt 2 Tyrekalve, og skjøndt jeg synes at have en god, produktiv og ret sund Besætning, saa viste Indsprøjtningen et sørgeligt Resultat. Da jeg tvivlede om Rigtigheden af Reageringen, lod jeg to af de bedst udseende Kalve slagte og obducere, og ganske rigtig fandtes der i Bronchialkjertlen tydelige Symptomer paa Tuberkulose dog ikke i høj Grad. Jeg har nu ladet min Dyr læge forskrive Tuberkulin til de andre Kalve samt til 5 af mine ældre Tyre. Saafremt, hvad jeg troer, Tuberkulin er et sikkert Middel til at paavise Sygdommen, vil jeg hvert Aar lade foretage Indsprøjtninger baade paa Kalve og Tyre, at man dog ikke forsætlig lægger tuberkulose Dyr til. Jeg vilde ønske, at der rundt om i Landet fandtes Distriktsdyrlæger med fast og god Gage, som f. Ex. havde deres Opmærksomhed henvendt paa denne Sygdom; saa vilde meget i faa Aar blive naaet til stor Velsignelse baade for Mennesker og Dyr. De for Statskassen forøgede Udgifter, vel højst en 100,000 Kroner aarlig, ville let indvindes ved Beparelser andre Steder, hvor det gaaer flot til uden videre Gavn, i hvert Fald ikke i Forhold til, hvad der ved Tuberkulosens Udryddelse eller blot Formindskelse kunde indvindes.

Fra Møen.

Der har været afholdt nogle socialistiske Møder, der vare godt besøgte, og man kan næsten betragte Socialismen

som Arbejdsløshedens Forløber, da det gjerne er den, som bringer Strejker og andre uhyggelige Ting med sig. Det ligger nær at spørge, hvad der maa og kan gøres for at holde Socialismen ude fra Landet, og efter min Mening er der kun et virkeligt Middel, som saavel fra Kommunen som fra Godsejer- og Gaardmandsklassens Side burde sættes Kraft paa at faa gennemført, og det er: lad alle Husmænd blive Eiendomsmænd. Det er Lejehusmanden og Familien, som ere lige glade, hvor de skulle leve, der danne den urolige Fortrop for de sociale Ideer, hvorimod den Familie som har faaet sit eget lille Hjem, ikke er tilbøjelig til at leve under urolige Forhold. At danne Foreninger med solidarisk Ansvarlighed for Arbejdsgiverne indbyrdes, kan være godt nok, men om det hjælper er en anden Sag.

Her paa Møen blev for ca. 30 Aar siden en Fæstegaard, der tilhørte et større Gods, udlagt til Arbejderboliger, hvor der til hvert Hus blev mindst 2 Skpr. Land, og solgtes som Arvefæste, uden eller med en ringe Udbetaling. I denne Tidsperiode seer man hvad Fremsynethed har at betyde; men Godsejerne bar sig baade klogt og fornuftigt ad, hvilket den Dag i Dag har stor Indflydelse paa Arbejdsforholdene paa Godset. Der er ingen Forpligtelse for Husmændene til at arbejde paa Gaarden; men dog ere Forholdene saadanne, at mange af Folkene ere baade 10—20 og 30 Aar gl. i Gaarde, og de Yngre, som have faaet Hus senere, holde ogsaa godt ved.

Fra Midtjølland.

Her paa Gaarden bærer maaske den rigelige Anvendelse af Roer Skylden for en gennemgaaende tilfredsstillende Sundhedstilstand. Thi det er vel næppe Tvivl underkastet, at Roerne spille en meget betydelig Rolle ogsaa som diætetisk Middel og i Henhold dertil bidrage væsentlig til at holde Fordøjelsesbesværligheder og derfra stammende Sygdomme borte. Roerne have holdt sig særdeles godt i Kulerne i Vinter. Dette tør formentlig tilskrives den Omstændighed, at Efteraaret tillod en rigelig — flere Ugers — Udluftning af Batterierne under et tyndt, foreløbigt Dække af

Halm, forinden Frosten nødvendiggjorde den egentlige Dækning med Jord. Betydningen af en slig grundig Udluftning forinden Nedkulingen for Roernes Holdbarhed synes Aar efter Aar at vise sig tydeligere. Takket være denne Roernes Holdbarhed i Forening med et stort Roeavl har hvert voxent Kreatur her paa Gaarden i hele Vinterfodringsperioden kunnet tildeles 2 Skpr. Roer daglig, hvormed kan fortsættes til ind i Maj. Og har man først prøvet de Goder, der flyde af at lade Roerne indtage en saa fremskudt Plads i Vinterfoderet, kan man vanskelig tænke sig et økonomisk Vinterhold — eller man kunde fristes til at gaa videre og sige: et økonomisk Landbrug — gennemført uden udstrakt Roedyrkning. Det er derfor et glædeligt Tidernes Tegn, at denne Kultur stadig, om end i langsomt Tempo, vinder Terrain.

For de større Gaarde bliver det mere og mere Lærlingerne, der indtage Værdigheden som Elitekorpset i Arbejdsstyrken. Følgen heraf er, at Lønnen for disse i de sidste Aar er bleven forrykket fra den solide og passende Taxt, som Landhusholdningsselskabet i en Aarrække har opretholdt; naar man — f. Ex. i Herregaardenes Hovedadresseavis — seer den Efterspørgsel, der er efter saadanne, faaer man en Følelse af, at det danske Landbrug i den Mængde Lærlinge, der maa være under Uddannelse, dog i hvert Fald bør ansees for betrygget mod Mangel paa Ladefoged- og Forvalteræmner. Man trøster sig saa iøvrigt ved Udsigten til den Mulighed, at man i Markedets Overskud af pladssøgende Forvaltere og Ladefogder kan finde Erstatning for manglende Karle og Husmænd, — maaske komme til, alt efter Gaardenes Størrelse, at drive disse med en halv til en hel Snes titulære Forvaltere og Ladefogder. Forudsat, at ikke ogsaa disse finde Vej til Amerika!

Fra Vestlolland.

En af de væsentlige Ulemper ved Vestlollands Agerbrug ere Arbejdernes Upaalidelighed; — særlig Daglejerne i Høsten og om Efteraaret. Man skulde rigtignok synes, at eftersom der akkorderes her i Høsten, da en Høstmand skal have 50

til 60 Kroner og Kosten, hvad enten Høsten varer kort eller længe, vilde der ingen Bryderier være, og det vilde være i disse Folks egen Interesse, at Høsten, gik saa rask som muligt; — men det er slet ikke Tilfældet. Kan de pine et Forskud frem paa en eller anden Maade, og Naboen lover 3 Kroner paa egen Kost om Dagen, saa marschere de af uden at mælde det; — ligesaa ved Damptærskningen om Efteraaret og i Sukkerøemarken og det selv midt under Arbejdet. Det eneste Middel derimod er ingen Eftergivenhed, intet Forskud; thi man vød ikke sikkert, hvem man kan stole paa.

Fra Nyborgegnen.

Alt i flere Aar har der ikke været Tale om Arbejdsløshed i denne Egn, det modsatte er tværtimod Tilfældet. Naar man vil have Extra hjælp, maa den bestilles flere Uger forud, og saa maa man endda baade »tigge og betale«. Hvordan det vil gaa til Sommer, er ikke godt at vide; thi Forholdene ere overalt meget løse, man kan trods Alt ikke være sikker paa at have den Arbejdskraft i Morgen, som man i Dag har Indtrykket af befinder sig vel i Ens Tjeneste. Det er uhyre besværlige Forhold, og for Enhver, som tænker lidt dybere over Tilstanden, er det en Gru at se den Mangel paa Moral og Pligtfølelse, der giver sig til Kjende. Hvad skal det føre til? og hvordan skal der raades Bod paa et Onde, som man staaer saa magtesløs over for, men som dog en Gang — før eller senere — vil drage Straffen over sig.

Fra Egnen Ringe—Faaborg.

Arbejdslønnen er i Stigning; men hvor meget, er vanskeligt at sige, da det er saa højst forskjelligt. I disse Dage have samtlige Daglejere paa en større Gaard med Aftens Varsel forladt deres Arbejde dør, fordi Husbonden ikke vilde bevillige dem en højere Dagløn. De vare Lejehusmænd i Husbondens Huse; men kunde jo ikke opsiges før til Maj næste Aar. De vare gifte og havde for største Delen været faste Arbejdere paa Gaarden i mange Aar. Der har altid været et godt Forhold mellem Arbejdere og Arbejdsgiver

paa denne Gaard. — Samtlige Daglejere fik strax Arbejde andet Sted til højere Løn. Husbonden er i Forlegenhed, da han saaledes baade har mistet en Del af sin Arbejdskraft og Dispositionsretten over sine Arbejderhuse.

Fra Middelfartegnen.

Sundhedstilstanden synes ret tilfredsstillende. Undtagelsesvis have nogle Hestebesætninger været angrebne af af Influenza, men almindelig har det dog ikke været. Tuberkelsygdommen hos Kvæget er desværre ikke udryddet, om den end tilsyneladende har været stærkt paa Retur. Selv hvor vi troede at være blevne færdige med den, dukker af og til et angrebet Individ ganske uformodet op, og Frygten for at Sygdommen er meget mere almindelig, end nogen har tænkt sig, er derfor ikke ganske ugrundet.

Arbejdsløshed kjendes ikke her, Mangel paa Arbejdskraft er derimod mere almindelig. Udsigterne for Sommeren ere ikke synderlig lovende. Hverken Karle eller Piger synes disponible til 1ste Maj, hvad der dog for en Del har sin Grund i, at Flere først søge Tjeneste efter Skiftetid og efter at de i nogle Dage have levet højt for Resterne af Vinterlønnen. Overflødighed af faste Tjenestefolk bliver her i hvert Fald ikke. Som Følge af Udsigterne til mindre og langt fra bedre Arbejdskraft have næsten Alle heromkring opgivet at dyrke Roer, medens en Del for den kommende Sommer have lejet Jord ud til en enkelt Mand til Cikorieroddyrking, saaledes at det bliver hans egen Sag at skaffe Arbejdskraften.

Lønningerne ere i stadig Stigning, og denne kan vel i de sidste Aar anslaaes til 25 à 30 $\%$, for Adskillige endog meget mere.

Fra Horsenseggen.

Marts Maaned var den Tid af Vinteren, der som sædvanlig var vanskeligst for Vintersæden at overstaa. Den paa et tidligere Tidspunkt faldne Sne, havde nemlig paa mange Steder af Agrene, langs Renderne, i Lavningerne og paa Af-

faldene imod Øst, dannet et fast Dække, som, naar dets Borttøen skulde tage for lang Tid, let kunde kvæle Sæden, og i alt Fald kunde det jo befrygtes, at den Fugtighed, som Borttørringen frembragte, i Forening med Nattefrosten, vilde svække Planterne i betydelig Grad. Dette er da ogsaa blevet Tilfældet paa flere Steder, men ikke i nogen stor Udstrækning, og da saa de for Aarstiden usædvanlig varme Dage med milde Nætter indtraf i Begyndelsen af April, fik saavel de egentlige Vintersæds- som Kløvermarkerne et livligt Udseende og et Stød fremad i Kraft, der, eftersom Jorden ved samme Lejlighed blev tør i Overfladen, har gjort det muligt for Planterne at modstaa den senere Tids haarde Frostnætter.

Fra Grenaaegnen.

Husdyrholdet vækker forøget Interesse ved de mange oprettede Heste- og Kvægavlsforeninger; denne Bevægelse er god og tiltrænges i høj Grad; dog trænger den til Regulering, og det maa vistnok siges, at Adgangen til Statstilskud har medført, at Foreningerne lidt for villig indgaa paa meget høje Priser for unge, uprøvede Hingste, selv om de ikke ere af Afstamning, der har staaet sin Prøve i Nedarvningsevne. Vi mangle formentlig ogsaa en Regel for, at Præmier fra Staten og Statstilskud, kun maa gives til Hingste og Hopper af et bestemt Præg (det, der efter almindelig Opfattelse kaldes jydsk), og at kun saadanne Hingste og Hopper maa »kaares«. Nu medtages ogsaa særlig gode Dyr med meget kjendelig fremmed Præg; Statstilskudet burde formentlig i Jylland alene komme den jydsk Hest tilgode.

Fra Egnen Hadsund—Aalborg.

Tuberkler blandt Køerne klages der over. Det er en Svøbe for vort Kvæghold. Læmmingen er over alt heldig, med mange og stærke Lam. — Paa de større Ejendomme har der atter været stor Dødelighed blandt Kalvene. Det er en uudgrundelig Gaade. — Her døde hver En; saa fandt jeg paa at lade dem patte Køerne — gaa løse i hele Stalden; derefter levede hver En i en 3 Ugers Tid — men pludselig be-

gyndte Historien forfra — Kalvene gik i Grebningen raske om Aftenen og pattede, og næste Morgen hang de med Hovederne og døde i Løbet af et Par Timer. — Saa hørte jeg op at lægge til for iaar. — Dødeligheden er her som Regel indmellem 3die og 8de Dagen.

Fra Thy.

Trods vor betydelige Udførsel af levende Kvæg til Tyskland kom Englands Indførselsforbud i afgang Vinter dog Landmændene slemt paatværs, og tvinger maaske Landbruget til at indrette sig lidt anderledes, navnlig maa det vist absolut komme bort fra »de store« Besætninger. Særlig gjorde Forbudet Skade ved Fedning af unge Kvier, for hvilke der i Reglen altid har været det bedste Marked i Newcastle. Her er endnu meget fedt og mager Kvæg usolgt, uagtet der i den sidste Maanedstid er solgt en Mængde magert Kvæg til omkring ved 30 Kr. under Priserne ifjor, der solgtes da ogsaa ungt Fedekvæg til 25 à 30 Øre Pundet, iaar sælges til højst 25 Øre Pundet og meget er solgt, der næppe giver 20 Øre, en Forretning der med de høje Kornpriser volder Dyrenes Ejere store Tab. Mange Landmænd have i de senere Aar lagt sig mere og mere efter Hestehold, hvilke med nogenlunde Held ogsaa betaler sig meget bedre; i de sidste Par Maaneder er solgt mange Heste til Udførsel, som have kostet 6 à 800 op til 900 Kr.

Fra Mors.

Den nødvendige Arbejdskraft har været og er endnu tilstede; men der taales ej heller nogen forøget Udtynding. Lønnen til Arbejderen er normal og meget moderat; der har i de to sidste Aar slet ingen Tendens været til Stigning. Daglejeren forlanger i disse Dage kun 1 Kr. om Dagen; faste Karle 100 Kr. for Sommeren, Dreng og Piger 50—70—80 Kr. pr. hele Aaret.

Fra Lysgaard Herred.

Sundhedstilstanden er god med Undtagelse af de stadig tiltagende Tuberkel-Tilfælde — og den med denne Sygdom følgende Kastning og Omløbning uden Resultat med Tyr.

Her over for staa Landmændene endnu værgeløse, for at faa Sygdommen bekjæmpet, før end Staten, maaske for silde, tager sig indgribende af Sagen til Sygdommens Bekjæmpelse.

Lønningerne for faste og løse Folk er stegen $\frac{1}{3}$ Del mindst imod for 2 Aar siden. Socialistiske Førere ere stadig i Virksomhed, søge at danne Foreninger for Arbejdsklassen, hvor de forpligte sig til ikke at arbejde uden en bestemt høj Løn, som 1 Kr. pr. Dag Vinter samt 2 à 3 Kr. pr. Dag Sommer og kortere Arbejdstid end nu. For at modvirke saadanne Foreninger have Arbejdsgiverne dannet en Forening, hvor de forpligtige sig til ikke at antage Arbejdere, som ere i saadanne Foreninger. Om dette bliver en Modvægt vil Tiden vise.

Fra Vestjylland (Skjærn).

Aaret 1891 faaer, særlig for denne Egn, med den store Kreaturbesætning, der tildels omsættes aarlig ved Indkjøb og Salg, en ugunstig Stilling i økonomisk Henseende ved det betydelige Prisfald, beregnet fra Efteraaret 1890 til Efteraaret 1891, der vel nærmest vil svare til, hvad et Dyr kan lægge paa sig i $\frac{1}{2}$ Aar. Sidste Sommer var det absolut en Undtagelse, at et Dyr kunde give nogen Indtægt for en rigelig Sommergræsning. Den store Avl af Hø og Havre i 1890 gav saaledes ingen store Indtægter, for saa vidt den fodredes op paa Ungkvæg, hvis disse ikke solgtes tidlig i det næst paafølgende Foraar, men Græsningen gav iaar reelt Tab. Hestepriiserne have været gennemgaaende gode, og der er kommen mange Penge ind for Heste og Plage; Hesteopdræt er aabenbart meget fordelagtigt. Svineholdet har ikke været videre rentabelt, og nu med disse Kornpriser er det jo det rene Tab, naar der holdes ud over hvad der skal til for at for-tære Mælkeriaffaldet. Tages saaledes Ovenstaaende under Et, saa bliver 1891 vel et Middelaar med sine lyse Forhaabninger, men som jo til Dels har ført til Skuffelser i flere Henseender. Et er givet, at skal Værdien af Besætningen i sidste Efteraar sammenlignes med Værdien i Efteraaret 1890, vil der blive en Underbalance, som Overskudet de færreste Steder vil kunne

dække, men det er vel et Spørgsmaal, om det er rigtigt at foretage en saadan Opgjørelse.

Landbrugets Udgifter synes mig ikke man med Rette har kunnet klage over hidtil. Tager jeg min egen Gaards 11½ Td. Hartkorn, da betalte jeg for 30 Aar siden paa Amtstuen hvert Aar c. 350 Kr. nu derimod 450 Kr., aarlig. Naar nu sees hen til, at mine Bygningers Assurancesum er stegen med c. 20,000 Kr., synes den forøgede Udgift til Amtsrepartitionsfondet at være overordentlig billig, naar man tænker paa den Fordel, der haves af vore nuværende Forbindelsesmidler. Nu køber jeg Alt og sælger Alt fordelagtigt i Skjærn. hvorimod jeg tidligere maatte kjøre paa Vogn til nærmeste Søhavn (Struer 10 Mil, med Læs endog 14 Mil).

Folkelønnen er stegen forholdsvis langt mere. For 30 Aar siden gav jeg 100 Kr. til min bedste Karl, nu 250 Kr.; men sees hen til vore Produktpriser, kan denne Stigning dog godt taales. Kreaturpriserne vare ikke halvt saa høje, Heste kostede ogsaa kun c. det Halve; Svin vare hele Sommeren usælgelige i fed Tilstand; vi solgte de saakaldte Drivegrise, der bleve drevne til Slesvig for at sælges. Om Vinteren kunde man sælge Fedesvin, og var den almindelige Pris fra 10 til 12 Mark, altsaa 3 à 4 Kr. pr. Lsp. (16 Pd.), slagtet Vægt uden Hoved og Ben. Af Ovenstaaende vil det sees, at Landbruget ikke har Grund til at klage, men er efter min ringe Mening heldigere stillet end nogensinde tidligere, og forunderligt er det, at Klager kunne fremkomme fra alvorlige Mænd; thi fordi den Enkelte kan have spekuleret vel dristigt i Aarene fra 1870 til 80, kan han dog ikke føre Klager over andre end sig selv. Velstanden er jo ogsaa gaaet kolossalt frem her i Egnen i de sidste 20 Aar, derom vidner Alt, enten man kommer i Mark, Stald eller (mulig ikke mindst) i Beboelserne og derom vidner hver Landstation. I Skjærn var der, da Banen blev bygget, 1 Kjøbmand og 1 Skomager, nu er det en By paa 1 à 2,000 Mennesker.

Med Kommuneafgifterne er det jo værre; der stilles jo større og større Fordringer til Skolevæsenet, Vejevæsenet, og nu bliver de mange forskellige Slags Fattigforsørgelser vel

det allerværste. Her i Kommunen er det ikke saa galt endda, men vi have Kommuner med store Hedearealer, som ere blevne bebyggede i de sidste 20 à 30 Aar, hvor Udgifterne ere betænelig høje. Sogdenes store Udstrækning gjør mange nye Skoler nødvendige; Vejene skal der ogsaa gjøres lidt ved, og saa er der naturligvis mange, som have givet tabt i Kampen for Tilværelsen, thi strængt er det, at være Nybygger paa Heden. Med Ængstelse seer enhver til Fremtiden; ikke nok at hæderlige Fattige ikke her sættes paa Fattiggårdene, men Loven om Alderdomsforsørgelsen synes fortvivlet. Der er flere Kommuner, hvor ikke $\frac{1}{5}$ af Beboerne hidtil har kunnet sikre sig en aarlig Indtægt saa høj, som de nu kunne faa i Alderdomsforsørgelse, og er det da ikke menneskeligt, at de ikke for Fremtiden ville anstrænge sig for at sikre sig 1 à 200 Kr. aarlig, naar de véd, at de har lovlige Ret til et højere Beløb.

Jeg troer ikke, at det er heldigt for Arbejdsgiverne at lave Foreninger mod socialistiske Paavirkninger, saalænge disse ikke begynde at lave Foreninger; endnu mærker man dem ikke; der har vel været holdt Foredrag, men der møder næsten Ingen til disse.

Husmændene følge godt med Gaardene, navnlig have de god Nytte af Andelsmejerierne, hvor de faa deres Mælk betalt med samme Pris som Gaardmændene. Husmanden kan jo altid faa sin Ko godt malket, hvilket ikke altid er let for Gaardmændene. At forcere Husmanden derudover troer jeg er en Fejl, ligesom jeg aldrig har seet nogen Nytte af Præmier for ypperlig Dyrkning, lige saa lidt som af Husmændenes Rejser, hvorved de kun blive Projektmagere og en hel Del selvtilidsfulde,* men ikke mere arbejdssomme eller sparsommelige.

Hønseholdet drives mere og mere som en væsentlig Indtægt særlig forholdsvis af Husmænd, men ringeagtes langt fra af Gaardmændene. Biavl troer jeg ikke vil gjøre videre Fremskridt, nu tilmed da Sukker er bleven billigere. Havebruget fremstilles fejlagtig som en Indtægtskilde; Haveselskabet har forledet mangan Husmand til Udgifter for at skabe et lønnende Havebrug, som er kommen dem meget dyrt;

hvad Haven her i Vesteregnet kan producere er i en saa lav Pris, at det aldrig kan betale sig at dyrke ud over eget Behov.

Fra Egnen ved Ringkjøbing Fjord.

Jeg har hidtil ved Lejlighed taget til Gjenmæle mod de mange Klager over Landbrugets slette Vilkaar, Forurettelser etc., men endskjønt jeg ikke troer, at Landbruget med Villie forurettes af Lovgivnings-Magteen, saa kan det ikke længere skjules, at der trække mørkere Skyer op for hvert Aar, der synes at true Landbruget med en mere økonomisk trykket Stilling end hidtil.

Nu har England lukket for vor Export af Kvæg, ikke fordi vi have Kvægpest, men fordi at Agerbrugerne i England ville have deres Kvæg højere betalt. Med Ængstelse spørger man nu sig selv, hvorledes vilde det se ud for os, hvis Tyskland gjorde det samme? det afhænger jo aldeles af, om de agrariske Partier i Tyskland kunne erobre Magten; og hele det danske Agerbrugs Existens, og særlig hele Nord- og Vestjyllands hænger saaledes i en Traad, som vi ikke kunne beskytte, men som kan bryde hvad Time det skal være? Vore Udgifter stige, Folkelønnen kan ikke synke, selv om Konjunkturerne blive nok saa slette, thi kan en tilfredsstillende Løn ikke opnaaes her, saa staaer Vejen aaben over Atlanterhavet. De kommunale Udgifter stige, de ere jo gaaede jævnt opad i flere Aar, om end ikke i nogen foruroligende Grad, men alle disse sygelige, humane Love, hvorved der tilsigtes »at Alle skal fries« for al Sorg og Nød, særlig naar de blive over 60 Aar, ville jo bringe en hidtil ukjendt Stigning. Hvad hjælper det at Staten betaler, endog en kvota Del af disse Udgifter? saalænge Danmark kun er et agerdyrkende Land, skal jo dog Staten bæres af Landbruget og ikke omvendt. Nys saa man, at Landmænd have indsendt Andragende om at Københavns Marked skulde lukkes for svenske Kreaturer, uagtet Priserne paa Kreaturer jo absolut bestemmes af Hamburg og Berlins Marked og ikke af Københavns, hvor ikke Halvdelen af Danmarks Produktion kan forbruges. Mon Svenskerne ikke, hvis et Forbud fremkom, skulde finde paa at

sejle fra Malmø til Kiel eller Warnemünde i Stedet for til Kjøbenhavn? Jeg seer ikke nogen virkelig Gavn for det danske Landbrug ved nogen direkte Hjælp af Staten; kun hvis Industri, Handel og Haandværk kunde udvikles saaledes, at derved kunde ernæres en talrigere Befolkning med rigelig Kjøbeevne, saaledes at den danske Bybefolkning kunde forbruge det danske Agerbrugs Produkter, kun et saadant Forhold kunde give det danske Landbrug en Stabilitet, som det nu savner, og som desværre ikke kan naaes, saa længe vor Existens er afhængig af Kræfter, som ligge aldeles uden for vor Indflydelses Rækkevidde.

Fra det sydlige Jylland (Vejen).

Aarsudbyttet af Kornmarkerne synes iaar at være noget bedre, end man havde turdet vente efter den forfærdelig vaade Sommer. I Maanederne Maj—September — 153 Dage — faldt 20,₆ Tom. Regn paa 87 Dage. — 1890 og 1889 henholdsvis 15,₅ og 12,₇ Tomme i samme Tidsrum.

Medens Udbyttet af Korn og Græsmarkerne samt Engene i kvantitativ Henseende kan siges at være omtrent Middel og i kvalitativ Henseende lidt under Middel, saa er det vanskeligt at sige, hvordan det vil blive i ren pekuniær Henseende, thi Priserne have jo været og ere for største Delen endnu saa abnorme, at man vanskeligt kan skjelne imellem, hvad der er til Fordel eller ikke for et godt pekuniært Udbytte. Den stærke Stigning af Kornpriserne er kommen disse Egne forholdsvis grumme lidt til Gode, da man næsten ikke kjender Kornsalg, men saa godt som alt fodres op. Og Priserne paa Kreaturerne sank betydelig allerede tidlig i Foraaret (1891) og have holdt dem lave fremdeles; Svinepriserne ville heller ikke op. Smørpriserne have vel været ret gode de sidste 3—4 Maaneder, c. 10 0/0 over samme Tid ifjor; men dette hjælper kun saa lidt, da største Delen af Mælkeproduktionen er baseret paa Indkjøb af Kraftfoder, og dette har været c. 20 0/0 dyrere end ifjor. Kun hvor man har havt store Mængder af Roer at fodre med, vil Udbyttet blive godt.

Udgifterne ere stegne meget kjendelig i de sidste Aar.

Kommuneskatten her paa Stedet er saaledes stegen 65 % siden 1885, og noget lignende er Stigningen i de omliggende Kommuner.

Lønningerne ere ligeledes stegne en Del ligesom Kravene til en bedre Forplejning jo ogsaa ere gaaede fremad og derved have forøget Husholdningsudgifterne. Alle disse Forhold med hinanden kunne ikke andet end at mærkes ved ethvert mere intensivt Landbrug, hvor der kræves et forholdsvis større Folkehold. Men den Udgift, der er den mest tyngende, er dog sikkert »Renten«, som stiger i en foruroligende Grad. Der er her i Egnen optaget saa mange Kreditforeningslaan sidste Efteraar, saa man ikke har kjendt noget lignende i mange Aar. Saadanne Laan gaa jo heller ikke af uden Efterveer i Retning af Taxation, Stempler, Protokolleringer og Sportler og saa endelig Kurstab. Jeg véd saaledes et lille Landbrug paa c. 30 Tdr. Ld., hvor der blev optaget et Laan paa 15,000 Kr.; her løb de førstnævnte Udgifter op til c. 113 Kr. og Kurstabet til 337 Kr., hvilket bliver ialt 3 % af hele Summen, der er forsvundet fra Landbruget. Og saa siger man endda, at dette er sket under gunstige Omstændigheder.

Ved at sammenholde saadanne Kjendsgjæringer med Professor Falbe-Hansens Oplysninger om, at Danmark i Virkeligheden er gaaet fremad i Velstand de sidste Aartier (jævnfør hans Oplysninger om, at der ejes mange flere fremmede Værdipapirer i Danmark, end der ejes danske i Udlandet), saa kan man ikke frigjøre sig for Tanken om, at disse Værdier dels have flyttet og endnu flytte Plads paa en for Landbruget mindre heldig Maade.

Byggearbejderne indskrænke sig mest til Ailekummer, som sikkert ogsaa ere nogle af de mest lønnende Bygninger. Ændringer, som foretages i Driftsmaaden, gaa navnlig i Retning af Roemarkens Udvidelse og Anlæg af smaa vedvarende Græsmarker, bestemte til Gødskning med Aile.

Socialistiske Blækere træffes af og il her i Egnen, men aabent agitatorisk Arbejde foretages der ikke af dem. Og jeg troer heller ikke, at Arbejderne ere rigtig modtagelige for en saadan Agitation i Øjeblikket. Den nye Alderdomsfor-

sørgelseslov vil sikkert blive en god Dæmper for Socialismens Fremtrængen paa Landet; maatte der blot komme flere lignende humane Foranstaltninger, dels ved privat og dels ved offentlig Initiativ, saa vilde dens Fremgang være umulig paa disse Egne — i hvert Fald i dens grelle Skikkelse. — Sansen for gode Husmandsbrug har været kjendelig stærk her paa Egnen i mange Aar, men egentlig stor Fremgang i denne Henseende kan der næppe siges at være de sidste Aar, og egentlig Trang til Husmandsbrugenes Forøgelse er der heller ikke. Der arbejdes en Del blandt Smaafolk paa større og bedre Hønsehold saa vel som for Biavl. De ældre Biavlere maa jævnlig optræde som Konsulenter i Biavl det meste af Sommeren.

I Løbet af Aaret er oprettet en Del Foreninger til Støtte af forskellige Sider af Landbruget. Der er saaledes dannet en mere fast Ordning mellem Egnens Landboforeninger og Kvægavlerforeningerne. Der er oprettet flere nye Kvægavlsforeninger og en ny Hesteavlsforening. Og i den allerseneste Tid er dannet en Sammenslutning mellem Andelsmejerierne i det sydlige Jylland. I det Hele taget er der ikke Mangel paa Foreninger blandt Landmændene. Kun i vore Landboforeninger mærker man forholdsvis lidt til en forøget Lyst til Sammenslutning og Samarbejde. Maatte det i Fremtiden kjendes noget mere end hidtil, at der er en almindelig Trang til og ret Forstaaelse af, at Samarbejde er nødvendigt, da vilde disse ældste Foreninger sikkert ogsaa faa en større Betydning, end de nu have.

Sundhedstilstanden maa siges at have været god. Naar undtages de almindelige Ofre til Tuberkulosen, lidt Kalvekastning o. lign., saa har der ingen særlige Sygdomme været her paa Egnen. Og det er en Glæde at se, hvordan Kreaturholderne og navnlig Opdrætterne begynde at faa et aabent Øje for den snigende Fjende (Tuberkulosen) og at arbejde paa at udrydde den. Det i Kvægavlsforeningerne paabudte Dyr-lægeeftersyn af Stamdyrene, Køer saavel som Tyre, bidrager baade direkte og indirekte til at fremhjælpe dette Arbejde og Sansen derfor. Men der burde ydes disse Foreninger langt mere Hjælp hertil, thi efter de nu almindelig gjældende Taxter

blandt Dyrslægerne, tager et saadant Eftersyn omtrent Halvdelen af hele Statstilskudet.

De os meddelte Foldangivelser (Tdr. pr. Td. Land og hollandsk Vægt) ere følgende:

Egnen Nord for Grib Skov (Helsingør—Hillerød): Rug 12 Tdr. til 112 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 106 Pd., Havre 13 Tdr. til 78 Pd., Blandsæd 13 Tdr., Kartofler 60 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., og Gulerødder 200 Tdr.

Amager: Hvede 15 à 18 Tdr. til 126—128 Pd., Rug 15 à 18 Tdr. til 116—120 Pd., 2-rd. Byg 16 à 20 Tdr. til 105 à 110 Pd., 6-rd. Byg 17 à 20 Tdr. til 98—105 Pd., Kartofler 80 à 120 Tdr. og Runkelroer 300 à 400 Tdr.

Kjøge-Taastrup Egnen: Hvede 18 Tdr. til 124 Pd., Rug 14 Tdr. til 114 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 105 Pd., Havre 15 Tdr. til 80 Pd., Kartofler 100 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Egnen Vest for Roskilde: Hvede 13 Tdr. til 126 Pd., Rug 12 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 111 Pd., 6-rd. Byg 13 Tdr. til 106 Pd., Havre 14 Tdr. til 82 Pd., Kartofler 60 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Rutabaga 250 Tdr., Turnips 300 Tdr. og Gulerødder 350 Tdr.

Egnen Roskilde-Ringsted: Hvede 10¹/₂ Tdr. til 122 Pd., Rug 10 Tdr. til 115 Pd., 2-rd. Byg 10 Tdr. til 109 Pd., 6-rd. Byg 9 Tdr. til 107 Pd., Havre 13 Tdr., Ærter 6 Tdr., Kartofler 18 Tdr. og Runkelroer 50 Tdr.

Egnen ved Jyderup: Hvede 12—15 Tdr. til 126 Pd., Rug 12—16 Tdr. til 118 Pd., 2-rd. Byg 13—14 Tdr. til 114 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 106 Pd., Havre 14 Tdr., Ærter 10 Tdr., Kartofler 50 Tdr. og Runkelroer 300 Tdr.

Egnen ved Kallundborg-Slagelse: Hvede 14 Tdr. til 126 Pd., Rug 16 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 105 Pd., Havre 14 Tdr. til 80 Pd., Ærter 7—8 Tdr., Kartofler 70 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Rutabaga 250 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Skjelskøregnen: Hvede 21 Tdr. til 125 Pd., Rug 12 Tdr. til 119—120 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 110 Pd., Havre 17 Tdr. til 80 Pd., Runkelroer 350 Tdr. og Gulerødder 400 Tdr.

Egnen Næstved-Fuglebjerg: Hvede 17—19 Tdr. til 125—128 Pd., Rug 14—16 Tdr. til 121—123 Pd., 2-rd. Byg 12—15 Tdr. til 108—111 Pd., 6-rd. Byg 14—

16 Tdr. til 105—107 Pd., Havre 18—20 Tdr. til 80—85 Pd., Ærter 10—12 Tdr., Kartoffler 80—100 Tdr., Runkelroer 300—420 Tdr. og Turnips 300—320 Tdr.

Stevnsherred: Hvede 14 Tdr. til 123—124 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 109—110 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 107—108 Pd., Havre 15 Tdr. til 80—82 Pd., Ærter 10—11 Tdr. og Runkelroer 320—350 Tdr.

Vordingborgegnen: Hvede 15—18 Tdr. til 126 Pd., Rug 12—16 Tdr. til 117 Pd., 2-rd. Byg 12—15 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 100 Pd., Havre 8—15 Tdr. til 85 Pd., Bønner 10 Tdr., Ærter 7 Tdr., Kartoffler 38 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., Turnips 350 Tdr. og Sukkerroer 300 Ctnr.

Møen: Hvede 14—18 Tdr. til 122—128 Pd., Rug 10—14 Tdr. til 117—120 Pd., 2-rd. Byg 13—16 Tdr. til 110—115 Pd., Havre 15—20 Tdr. til 80—84 Pd., Ærter 8—10 Tdr., Kartoffler 70—120 Tdr., Runkelroer 300—350 Tdr. og Sukkerroer 358 Ctnr.

Falster: Hvede 16—18 Tdr. til 125—127 Pd., Rug 15 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 12—15 Tdr. til 108—111 Pd., Havre 16—20 Tdr. til 80—84 Pd., Bønner 16—17 Tdr., Ærter 10—14 Tdr., Runkelroer 300—350 Tdr., Rutabaga 350—400 Tdr. og Sukkerroer 330—400 Ctnr.

Østlolland: Hvede 14—16 Tdr. til 122—126 Pd., Rug 11—13 Tdr. til 114—117 Pd., 2-rd. Byg 12—14 Tdr. til 108—110 Pd., Havre 15—16 Tdr., Ærter 7—8 Tdr., Runkelroer 300—350 Tdr. og Rutabaga 350—400 Tdr.

Midtlolland: Hvede 13 Tdr. til 126 Pd., Rug 12 Tdr. til 114 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pd., Havre 14 Tdr. til 72 Pd., Kartoffler 60 Tdr., Runkelroer 350 Tdr., Rutabaga 350 Tdr. og Turnips 400 Tdr.

Vestlolland: Hvede 15—18 Tdr. til 126—128 Pd., Rug 16—20 Tdr. til 112—116 Pd., 2-rd. Byg 10—15 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 12—16 Tdr. til 106 Pd., Havre 12—16 Tdr., Ærter 6—7 Tdr., Kartoffler 50—80 Tdr., Runkelroer 300—350 Tdr. og Sukkerroer 380—400 Ctnr.

Langelands-Sønderherred: Hvede 17—21 Tdr. til 127—128 Pd., Rug 18—19 Tdr. til 118—120 Pd., 2-rd. Byg 14—16 Tdr. til 108—112 Pd., Havre 12—14 Tdr. til 78—80 Pd., Kartoffler 50—60 Tdr. og Runkelroer 250—350 Tdr.

Det østlige Fyen: Hvede 18 Tdr. til 122—128 Pd., Rug 18 Tdr. til 114—118 Pd., 2-rd. Byg 11—14

Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 13 Tdr. til 110 Pd., Havre 12—17 Tdr. til 83 Pd., Bønner 11 Tdr., Ærter 7 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., Rutabaga 350 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Midtffyen: Hvede 14 Tdr. til 117—128 Pd., Rug 11 Tdr. til 115—120 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 106—112 Pd., Havre 16 Tdr. til 78 Pd., Blandsæd 15 Tdr. til 82 Pd., Kartofler 50 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Turnips 300 Tdr., Agerhø 3000 Pd. og Enghø 3000 Pd.

Middelfartegnen: Hvede 18 Tdr. til 122 Pd., Rug 15 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 15 Tdr. til 106 Pd., 6-rd. Byg 16 Tdr. til 108 Pd., Havre 14 Tdr. til 75 Pd. og Runkelroer 300 Tdr.

Fredericia-Vejle: Hvede 14 Tdr. til 120—122 Pd., Rug 13 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 108 Pd., Havre 12 Tdr. til 80 Pd. og Kartofler 40—60 Tdr.

Vejle-Horsens: Hvede 18—20 Tdr. til 120 Pd., Rug 15—16 Tdr. til 108—110 Pd., 2-rd. Byg 12—14 Tdr. til 108—110 Pd., Havre 14—15 Tdr. til 75—80 Pd., Kartofler 30—40 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Turnips 250—300 Tdr. og Cikorierødder 200 Ctnr.

Hads-Herred: Hvede 18—20 Tdr. til 125 Pd., Rug 14—15 Tdr. til 115—118 Pd., 2-rd. Byg 14—16 Tdr. til 110 Pd., Havre 16—18 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Turnips 400 Tdr.

Egnen Vest for Aarhus: Rug 12—14 Tdr. til 110—115 Pd., 2-rd. Byg 12—14 Tdr. til 108—110 Pd., Havre 13—15 Tdr. til 78—80 Pd., Ærter 12—14 Tdr., Kartofler 50—80 Tdr., Rutabaga 200 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Grenaa-Vesteregn: Rug 10—12 Tdr. til 116—118 Pd., 2-rd. Byg 10—12 Tdr. til 111—113 Pd., Havre 12—14 Tdr. til 80—82 Pd., Kartofler 60—70 Tdr., Rutabaga 200—250 Tdr. og Turnips 200—250 Tdr.

Hobroegnen: Rug 8—9 Tdr. til 113—114 Pd., 2-rd. Byg 9—10 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 8—9 Tdr. til 96 Pd., hvid Havre 11—12 Tdr. til 74 Pd., graa Havre 11—12 Tdr. til 60 Pd., Kartofler 50—60 Tdr., Rutabaga 150—200 Tdr. og Turnips 150—200 Tdr.

Egnen Hadsund-Aalborg: Rug 10 Tdr. til 110—112 Pd., 2-rd. Byg 11—12 Tdr. til 105—106 Pd., 6-rd. Byg 11—12 Tdr., Havre 12—13 Tdr. til 79—80 Pd., Kartofler 50 Tdr. og Turnips 200 Tdr.

Vendsyssel: Rug 11 Tdr. til 116 Pd., 2-rd. Byg 10 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 12½ Tdr. til 100 Pd., Havre 9 Tdr., Blandsæd 8 Tdr., Kartofler 80 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Thy: Rug 16 Tdr. til 115 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 103 Pd., Havre 16 Tdr. til 82 Pd., Ærter 8 Tdr. til 132 Pd., Kartofler 40—60 Tdr. og Turnips 200—300 Tdr.

Morsø: Rug 11—14 Tdr. til 114 Pd., 2-rd. Byg 12—15 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 14—16 Tdr. til 101 Pd., Havre 10—14 Tdr. til 78 Pd., Ærter 7—10 Tdr. til 120 Pd., Kartofler 50—70 Tdr., Runkelroer 150—200 Tdr., og Turnips 275—300 Tdr.

Salling: Rug 16 Tdr. til 118 Pd., 2-rd. Byg 14 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 14 Tdr. til 112 Pd., Havre 12 Tdr. til 84 Pd., Ærter 10 Tdr. til 130 Pd. og Boghvede 25 Tdr.

Lysgaard Herred: Hvede 11—12 Tdr. til 126—127 Pd., Rug 14—15 Tdr. til 109—112 Pd., 2-rd. Byg 11—12 Tdr. til 109—111 Pd., 6-rd. Byg 10—12 Tdr. til 105—107 Pd., Havre 9—10 Tdr. til 75—80 Pd., Kartofler 32 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Hammerum Herred: Rug 6—8 Tdr. til 120—125 Pd., 6-rd. Byg 9—11 Tdr. til 100 Pd., Havre 10—15 Tdr. til 80 Pd., Boghvede 5—6 Tdr. til 90 Pd., Kartofler 25 Tdr. og Turnips 200 Tdr.

Eggen ved Ringkjøbing Fjord: Rug 8 Tdr. til 120 Pd., 6-rd. Byg 10 Tdr. til 102 Pd., Havre 10—15 Tdr. til 72 Pd., Boghvede 5 Tdr. til 102 Pd., Kartofler 50 Tdr. og Turnips 200 Tdr.

Det sydlige Jylland: Rug 7 Tdr. til 114 Pd., 2-rd. Byg 8—9 Tdr. til 104 Pd., 6-rd. Byg 9½ Tdr. til 100 Pd., Havre 9 Tdr. til 72 Pd., Ærter 8 Tdr., Boghvede 4 Tdr. til 102 Pd., Kartofler 60 Tdr., Gulerødder 200 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Rutabaga 250 Tdr., Turnips 200 Tdr. og Cikorierødder 150 Ctnr.

Bornholm: Hvede 13 Tdr. til 126 Pd., Rug 11 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 114 Pd., 6-rd. Byg 13 Tdr. til 108 Pd., Havre 14 Tdr. til 82 Pd., Kartofler 45 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.